

TÜRKİYE'DE YATIRIM

Bu kitapçık, T.C. Başbakanlık Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı internet sitesinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

	SAYFA
1. TÜRKİYE’DE YATIRIM YAPMAK İÇİN 10 NEDEN.....	3
2. YATIRIMCI KLAVUZU.....	5
2.1. TÜRKİYE’YE GİRİŞ.....	5
2.1.1. ÇALIŞMA İZNİ NASIL ALINIR?.....	5
2.1.2. OTURMA İZNİ NASIL ALINIR?.....	10
2.2. TÜRKİYE’DE İŞ KURMAK.....	10
2.3. VARLIK DEVRİ.....	12
2.4. TÜRKİYE’DE İŞ YAPMANIN MALİYETİ.....	13
2.5. İŞ FİNANSMANI.....	17
2.6. ÇALIŞANLAR VE SOSYAL GÜVENLİK.....	18
2.6.1.İSTİHDAM KOŞULLARI.....	18
2.6.2.İŞ SÖZLEŞMESİNİN FESHİ.....	19
2.6.3.SOSYAL GÜVENLİK SİSTEMİ.....	20
2.7. VERGİLER.....	22
2.8. ÖZEL YATIRIM BÖLGELERİ.....	26
2.9. DEMOGRAFİ VE İŞGÜCÜ.....	28
2.10. DÜZENLEME VE DENETLEME KURULLARI.....	34
2.11. TÜRKİYE’DE DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR.....	38
2.12. YATIRIM MEVZUATI.....	43
3. YATIRIM SÜREÇ SİHİRBAZI.....	45

1. TÜRKİYE’DE YATIRIM YAPMAK İÇİN 10 NEDEN

✓ BAŞARILI EKONOMİ

- Hızla gelişen ekonomi (2002’de 230 milyar ABD doları olan GSYİH 2010’da 736 milyar ABD dolarına yükseldi)
- Sürdürülebilir ekonomik büyüme (son 8 yılda reel GSYİH yıllık ortalama % 4,8 arttı)
- Yıllık ortalama % 6,7 oranındaki reel GSYİH büyüme hızıyla 2011-2017’de OECD üyesi ülkeler arasında en hızlı büyüyen ekonomi olması beklenen ve gelecek vaat eden bir ekonomi
- 2010 yılında dünyanın en büyük 16. ekonomisi ve AB bölgesi ile karşılaştırıldığında en büyük 6. ekonomi
- Son 8 yılda 94 milyar ABD dolarının üzerinde doğrudan yabancı yatırım çeken güçlü ve kurumsallaşmış ekonomisiyle 2008-2010 yılları için doğrudan yabancı yatırımda dünyanın en cazip 15. ülkesi (UNCTAD)

✓ NÜFUS (2010 verileri)

- 74 milyonluk nüfus
- AB ile karşılaştırıldığında en kalabalık genç nüfus
- Yarısı 29 yaşın altında nüfus
- Genç, dinamik, eğitilmiş ve çok kültürlü nüfus

✓ NİTELİKLİ VE REKABETÇİ İŞ GÜCÜ (2010 verileri)

- 25 milyonu aşkın genç, eğitilmiş ve motive profesyonel
- Azalan reel birim ücretle birlikte artan çalışan verimliliği
- AB ile karşılaştırıldığında en büyük 4. iş gücü
- Avrupa’daki en uzun çalışma süreleri ve çalışan başına ortalama hastalık izninde en düşük oran (haftada 53,2 çalışma saati ve çalışan başına yıllık ortalama 4,6 gün hastalık izni)
- 156 üniversiteden yaklaşık 500.000 mezun
- Üçte biri meslek liseleri ve teknik liselerden olmak üzere yaklaşık 663.000 lise mezunu

✓ LİBERAL VE YENİLİKLERE AÇIK BİR YATIRIM ORTAMI

- 2002-2010’da % 225 artışla 114 milyar ABD dolarına yükselen ihracat hacmiyle, dinamik ve olgun bir özel sektör
- Ortalama 6 günde şirket kurulumu sunan iş dostu bir ortam (OECD’ye üye ülkelerde bu süre 13 günü aşmaktadır)
- Son derece rekabetçi yatırım koşulları
- Güçlü bir sanayi ve hizmet kültürü
- Tüm yatırımcılara eşit muamele
- 25.000’i aşkın yabancı sermayeli şirket
- Uluslararası tahkim
- Transfer garantisi

✓ **ALTYAPI**

- Ulaşım, telekomünikasyon ve enerji sektörlerinde yeni ve gelişmiş teknik altyapı
- Son derece gelişmiş, düşük maliyetli deniz ulaşımı
- Orta ve Doğu Avrupa'ya demir yolu ile ulaşım avantajı
- İyi yapılandırılmış ulaşım imkânları ve çoğu AB ülkesine doğrudan sevkiyat mekanizması

✓ **MERKEZİ KONUM**

- Doğu-Batı ve Kuzey-Güney arasında doğal bir köprü işlevi görerek önemli pazarlara giden etkili ve uygun maliyetli bir çıkış noktası
- Avrupa, Avrasya, Orta Doğu ve Kuzey Afrika'daki 1,5 milyar müşteriye kolay erişim imkânı
- Toplam GSYİH'leri 23 trilyon ABD doları olan çok sayıda pazara erişim

✓ **AVRUPA'NIN ENERJİ KORİDORU VE TERMİNALİ**

- Doğu ile Batı'yı birbirine bağlayan önemli bir enerji terminali ve geçidi
- Enerji kaynaklarının % 70'i Türkiye'nin güneyi ile doğusunda yer alırken, en büyük enerji tüketicisi konumundaki Avrupa, Türkiye'nin batısında yer almaktadır

✓ **DÜŞÜK VERGİLER VE TEŞVİK OLANAKLARI**

- % 30'dan % 20'ye düşen Kurumlar Vergisi
- % 15 ile % 35 arasında değişen Kişisel Gelir Vergisi
- Kurumlar Vergisi'nden tamamen veya kısmen muafiyet ve işverenlerin sosyal güvenlik payına % 80'e varan destek gibi Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, Sanayi Bölgeleri ve Serbest Bölgeler için uygulanan vergi avantajlarının yanı sıra arazi tahsis
- Ar-Ge Kanunu
- Bölgesel ve sektörel teşvik sistemi

✓ **AB İLE 1996'DAN BU YANA GÜMRÜK BİRLİĞİ**

- AB ile 1996'dan beri yürürlükte olan Gümrük Birliği ve 20 ülke ile Serbest Ticaret Anlaşması
- Üzerinde çalışılmakta olan yeni Serbest Ticaret Anlaşmaları
- AB ile yürütülen katılım müzakereleri

✓ **BÜYÜK İÇ PAZAR**

- 2002-2010 arasında 4 milyondan 35 milyona ulaşan internet kullanıcısı sayısı
- 2002-2010 arasında 23 milyondan 62 milyona çıkan cep telefonu kullanıcısı sayısı
- 2002-2010 arasında 16 milyondan 46 milyona ulaşan kredi kartı kullanıcısı sayısı
- 2002-2010 arasında 33 milyondan 102 milyona yükselen hava yolu yolcusu sayısı
- 2002-2010 arasında 13 milyondan 28,5 milyona ulaşan yabancı turist sayısı

2. YATIRIMCI KLAVUZU

2.1. TÜRKİYE'YE GİRİŞ

2.1.1. ÇALIŞMA İZİNİ NASIL ALINIR?

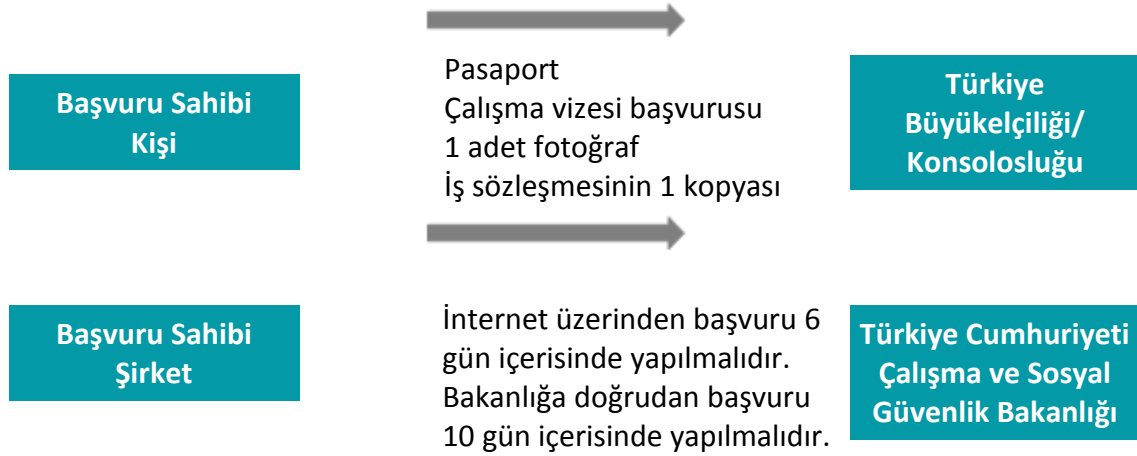
Türkiye’de Çalışma İzni Almak

Türkiye’de çalışma izni için gereken başvuru Türkiye’den veya yurt dışından yapılabilir:

Türkiye dışında ikamet eden yabancı uyruklular, ikamet ettikleri/vatandaş oldukları ülkedeki T.C Büyükelçiliği/Konsolosluklarına başvuruda bulunabilirler.

Türkiye’de geçerli bir oturma iznine (eğitim amaçlı olanlar hariç en az 6 ay süreyle geçerli olmak kaydıyla) sahip olan yabancı uyruklular, doğrudan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’na başvuru yapabilirler.

İkamet ettikleri ülkeden çalışma izni başvurusu yapan yabancılar

Gönderilen tüm belgelerin doğru ve eksiksiz olması durumunda, çalışma izninin düzenlenmesi yaklaşık 30 gün sürecektir.

Onaylanma işleminin gerçekleşmesinin ardından başvuru sahibi telefon veya e-posta yoluyla haberdar edilir.

Elektronik başvuru işleminin yapılabilmesi için bir Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası gerektiğinden, yabancı uyruklu kişilerin bu süreci yetkili olarak yürütecek bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı vekâlet vermeleri gerekir.

Çalışma izni düzenlendikten ve çalışma vizesi başvurusu Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından onaylandıktan sonra:

Çalışma vizesi işlem ücreti iade edilmez.

Çalışma izni işlem ücreti iade edilmez.

Çalışma vizesi ve çalışma izni sahiplerinin ikamet izni alabilmeleri için, Türkiye'ye giriş yaptıkları tarihten itibaren 30 gün içinde Emniyet Müdürlüğü Yabancılar Şubesi'ne başvurmaları gerekir.

Türkiye'de çalışma izni başvurusu yapan yabancılar

Eğitim amacı taşıyan ikamet izinleri hariç olmak üzere, en az 6 ay süre ile geçerli olan bir ikamet izni bulunan yabancılar doğrudan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına başvuruda bulunabilir.

İlk başvuru için işveren tarafından gönderilmesi gereken belgeler

- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na hitaben yazılmış bir çalışma izni başvuru formu (elektronik başvuru sırasında taranır ve İnternet üzerinden gönderilir; Bakanlığa doğrudan başvurulması durumunda yazdırılır)
- Son yıla ait, vergi dairelerince onaylanmış olan bilanço ve kâr-zarar tablosu (elektronik başvuru sırasında taranır ve İnternet üzerinden gönderilir)
- Kuruluşun en son sermaye ve hissedar yapısını gösteren Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi (elektronik başvuru sırasında taranır ve İnternet üzerinden gönderilir)
- İnternet üzerinden başvuru yapılması durumunda, temsil yetkisi verilen kişi için noter tasdikli bir vekâletname ve çalışanın başvuru sahibi şirket ile imzalamış olduğu iş sözleşmesi (elektronik başvuru sırasında taranır ve İnternet üzerinden gönderilir)
- Mühendislik, inşaat, müteahhitlik ve danışmanlık hizmetleri alanlarında yabancı uzman çalıştırmak isteyen tüzel kişiler için, aynı pozisyonlarda çalışan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı durumundaki personelin maaş bordroları ve yabancı uzman ile işveren arasında imzalanan sözleşme (elektronik başvuru sırasında taranır ve İnternet üzerinden gönderilir)

Belirli sektörler için gönderilmesi gereken diğer belgeler

- Eğitim sektörü için, Milli Eğitim Bakanlığı'ndan alınan Özel Öğretim Kurumu Belgesi veya ilgili belediyeden alınan İşyeri Açma ve Faaliyet Ruhsatı (elektronik başvuru sırasında taranır ve İnternet üzerinden gönderilir)
- Sağlık sektöründeki kuruluşlar, hayır kurumları ve benzeri kurumlar için, ilgili resmi daireden alınan uygunluk belgesi, izinler veya ruhsatlar (elektronik başvuru sırasında taranır ve İnternet üzerinden gönderilir)

- Onaylanmış turizm kuruluşları için, Faaliyet Ruhsatı ve Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan alınan Turizm Yatırım Belgesi'nin kopyaları (elektronik başvuru sırasında taranır ve İnternet üzerinden gönderilir)

İlk defa başvuru yapan yabancı uyruklu şahıslar tarafından gönderilmesi gereken belgeler

- Yabancılar için Başvuru Formu (işveren ve çalışan tarafından imzalanan çevrimiçi başvuru formunun yazdırılmış bir kopyası veya iş sözleşmesi ile birlikte çevrimiçi başvuru formunun yazdırılmış bir kopyası). Türkiye'de yapılan başvurular için, geçerli bir ikamet izni (elektronik başvuru sırasında taranır ve İnternet üzerinden gönderilir)
- Eğitim amacı taşıyan ikamet izinleri hariç olmak üzere, ikamet izninin en az 6 aylık bir süre için geçerli olması gerekir; aksi takdirde, başvuru sahibinin kendi ikamet ettiği ülkeden Türkiye Cumhuriyeti Konsoloslukları/Büyükelçilikleri aracılığıyla başvuru yapması gerekir.
- Pasaportun noter tasdikli Türkçe tercümesi (elektronik başvuru sırasında taranır ve İnternet üzerinden gönderilir)

Yukarıda belirtilen belgelerin yanı sıra, belirli alanlarda uzman sıfatı ile çalışma izni başvurusu yapan yabancıların aşağıdaki belgeleri de sunmaları gerekir:

- 2547 sayılı Kanunun 3 ve 7/p maddeleri uyarınca ve Yurtdışı Yükseköğretim Diplomaları Denklik Yönetmeliği'ne uygun olarak, yüksek öğrenimlerini Türkiye dışında tamamlamış olan başvuru sahipleri için Diploma Denklik Belgesi (elektronik başvuru sırasında taranır ve İnternet üzerinden gönderilir)
- Bakanlık tarafından gerekli görülmesi durumunda, diplomanın veya geçici mezuniyet belgesinin noter tasdikli tercümesinin bir kopyası; pilotlar için, menşe ülkeden alınan pilot lisansı (elektronik başvuru sırasında taranır ve İnternet üzerinden gönderilir; ayrıca başvuru dosyası için yazdırılır)
- Onaylanmış Turizm Kuruluşları için, iş sözleşmesinin Türkçeye ve başvuru sahibinin kendi anadiline tercüme edilmiş kopyaları ve Tavsiye Mektubunun Türkçe tercümesi (elektronik başvuru sırasında taranır ve İnternet üzerinden gönderilir; doğrudan başvurulması durumunda yazdırılır)
- Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı eğitim kurumlarında istihdam edilecek yabancılar için, Milli Eğitim Bakanlığı'ndan alınacak Yeterlilik Belgesi. (elektronik başvuru sırasında taranır ve İnternet üzerinden gönderilir).

Bir çalışma izni süresinin uzatılması için işveren tarafından gönderilmesi gereken belgeler

- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na hitaben yazılmış bir çalışma izni başvuru formu (elektronik başvuru sırasında taranır ve İnternet üzerinden gönderilir; Bakanlığa doğrudan başvurulması durumunda yazdırılır)

- İşveren durumundaki şirketin ödenmemiş herhangi bir vergi borcunun bulunmadığını gösteren belgeler (Maliye Bakanlığı'ndan İnternet ortamında sağlanabilir)
- İşveren durumundaki şirketin yerine getirmemiş olduğu herhangi bir sosyal güvenlik yükümlülüğünün bulunmadığını gösteren belgeler (Sosyal Güvenlik Kurumu'ndan İnternet ortamında sağlanabilir)
- İşveren şirketin sermaye veya hissedar yapısında herhangi bir değişiklik olması durumunda, şirketin en son sermaye ve hissedar yapısını gösteren Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nin onaylanmış bir kopyası (elektronik başvuru sırasında taranır ve İnternet üzerinden gönderilir)
- İnternet üzerinden başvuru yapılması durumunda, temsil yetkisi verilen kişi için noter tasdikli bir vekâletname ve çalışanın başvuru sahibi şirket ile imzalamış olduğu iş sözleşmesi (elektronik başvuru sırasında taranır ve İnternet üzerinden gönderilir)

Bir çalışma izni süresinin uzatılması için yabancı uyruklu şahıslar tarafından gönderilmesi gereken belgeler

- Yabancılar için başvuru formu (işveren ve çalışan tarafından imzalanan çevrimiçi başvuru formunun yazdırılmış bir kopyası veya iş sözleşmesi ile birlikte çevrimiçi başvuru formunun yazdırılmış bir kopyası)
- İkamet izni (elektronik başvuru sırasında taranır ve İnternet üzerinden gönderilir)
- Mevcut çalışma izni ve teyit mektubu (elektronik başvuru sırasında taranır ve İnternet üzerinden gönderilir)
- Pasaportun noter tasdikli Türkçe tercümesi (elektronik başvuru sırasında taranır ve İnternet üzerinden gönderilir)
- Yabancı uyruklu çalışanın Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir eğitim kurumundan diğerine geçmesi durumunda, Milli Eğitim Bakanlığı'ndan alınan Yeterlilik Belgesi'nin yenilenmiş halinin bir kopyası (elektronik başvuru sırasında taranır ve İnternet üzerinden gönderilir)
- Mühendis/mimar/şehir plancısı olarak çalışan yabancı uyruklular için, 6235 sayılı Kanunun 36. maddesi uyarınca Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nden alınan geçici üyelik belgesi (elektronik başvuru sırasında taranır ve İnternet üzerinden gönderilir)

Yabancıların çalışma izin kriterleri

Yabancıların çalışma izin taleplerine ilişkin işlemlerin objektif ve hızlı bir şekilde sonuçlandırılması için T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından belirlenen değerlendirme kriterleri aşağıdaki gibidir:

1) Çalışma izni talep edilen iş yerinde en az beş T.C. vatandaşının istihdamı zorunludur. İzin isteyen yabancının şirket ortağı olması halinde beş kişilik istihdam şartı, Bakanlıkça verilecek bir yıllık çalışma izninin son altı ayı için aranır. Aynı iş yerinde birden fazla yabancı için çalışma izni talebinde bulunulması durumunda, çalışma izni verilen ilk yabancından sonraki her bir yabancı için ayrı ayrı beş T.C. vatandaşı istihdamı aranacaktır.

2) İş yerinin ödenmiş sermayesinin en az 100.000 TL veya brüt satışlarının en az 800.000 TL veya son yıl ihracat tutarının en az 250.000 ABD doları olması gerekmektedir.

3) Dernek ve vakıflarda çalışacak yabancılara ilişkin izin taleplerinde 2. madde, yabancı devlet hava yollarının Türkiye temsilciliklerinde, eğitim sektörü ve ev hizmetlerinde çalışacak yabancılardan çalışma izni başvurularının değerlendirilmesinde ise, 1. ve 2. maddeler uygulanmayacaktır.

4) İzin isteyen şirket ortağı yabancının, 40.000 TL'den az olmamak üzere sermaye payının en az % 20 olması zorunludur.

5) İşveren tarafından yabancıya ödeneceği beyan edilen aylık ücret miktarının yabancının görev ve yetkinliği ile bağdaşır seviyede olması zorunludur. Buna göre, başvuru tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan asgari ücret tutarı dikkate alınmak suretiyle yabancıya ödenecek ücretin en az;

a) Üst düzey yöneticiler, pilotlar ve ön izin talebinde bulunan mühendis ve mimarlar için asgari ücretin 6,5 katı,

b) Birim veya şube müdürleri ile mühendis ve mimarlar için asgari ücretin 4 katı,

c) Uzmanlık ve ustalık gerektiren işlerde çalışacaklar ile öğretmenler için asgari ücretin 3 katı,

d)Ev hizmetleri ile diğer mesleklerde çalışacak yabancılar için asgari ücretin 1,5 katı olması gerekmektedir.

6) Bünyelerinde izinli masaj salonu bulunduğunu kanıtlayan Kültür ve Turizm Bakanlığından belgeli en az dört yıldızlı turizm işletmeleri ile belgeli tatil köylerinin, masör, masöz ve SPA terapisti gibi uzmanlık ve ustalık gerektiren talepleri değerlendirmeye alınacak, bu kapsamda bulunmayan işletme ve işyerlerinin talepleri ise uygun bulunmayacaktır.

7) Uzmanlık ve ustalık gerektiren işlerde, eğlence sektörü ile turizm-animasyon organizasyon firmalarında istihdam edilecek yabancılar için en az 10 T.C. vatandaşı çalıştırılması halinde ayrıca kota uygulanmayacaktır.

2.1.2. OTURMA İZNİ NASIL ALINIR?

Türkiye’de yaşayacak/çalışacak tüm yabancı uyruklular, ülkeye giriş yaptıkları tarihten itibaren bir ay içinde ve iş başlamadan ikamet izni almakla yükümlüdürler.

Başvuru sahibi, Türkiye’de uzun süreli ikamet edebilmek için aşağıdaki belgeleri ilgili Emniyet Müdürlüğü’ne teslim etmelidir:

- ✓ 4 adet vesikalık fotoğraf
- ✓ Pasaport
- ✓ Pasaportta başvuru sahibinin fotoğrafını taşıyan sayfa, son girişi gösterir damganın yer aldığı sayfa ve pasaportun geçerli olduğu tarihleri gösterir sayfanın fotokopileri
- ✓ Her ay için 300 ABD doları tutarında bir harcamayı karşılayacak tasarruf hesabını gösterir bankadan alınma belge veya döviz bozdurma makbuzu

Çalışma amaçlı ikamet izni başvurusunda aşağıdaki belgeler aranır:

- ✓ 4 adet vesikalık fotoğraf
- ✓ Pasaport
- ✓ Pasaportta başvuru sahibinin fotoğrafını taşıyan sayfa, son girişi gösterir damganın yer aldığı sayfa ve pasaportun geçerli olduğu tarihleri gösterir sayfanın fotokopileri
- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’ndan alınma çalışma izninin orijinali ve bir nüshası

2.2. TÜRKİYE’DE İŞ KURMAK

Türkiye, yasal düzenlemeleri sayesinde yatırımcılar için son derece elverişli bir iş ortamı sunmaktadır. Girişimciler, kişinin uyruğuna ya da ikamet ettiği yere bakılmaksızın, bir gün içinde şirket kurabilmektedir.

Bir Günde Şirket Kurulumu

Şirket kurulumu, gerekli belgeler ile birlikte ilgili Ticaret Sicil Memurluğu’na başvurulduğu takdirde bir gün içerisinde tamamlanabilmektedir. Şirket, Ticaret Sicil Memurluğu’na yaptırdığı kaydı takiben “tüzel kişilik” statüsü alabilmektedir.

İşletme Türleri

Tüzel kişiliği olan işletmeler:

Anonim şirket (A.Ş.)

Limitet şirket (Ltd. Şti.)

Komandit şirket

Kolektif şirket

Tüzel kişiliği olmayan işletmeler:

Ortak girişim

Adi ortaklık

Konsorsiyum

Özel Mevzuata Tabi Şirketler

Bankalar, özel finans kurumları, sigorta şirketleri, finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri, holding şirketler, döviz büroları, umumi mağazalar, Sermaye Piyasası Kanunu'na tabi halka açık şirketler, Serbest Ticaret Bölgelerinin kurucusu ve işletmecisi konumundaki şirketler Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'ndan alınacak izne tabidir.

Anonim Şirket

Şirketin sermayesi hisselerle bölünür ve hissedarların sorumluluğu hisseleri oranında sınırlıdır. En az beş hissedar (gerçek veya tüzel kişi) ile kurulur ve asgari sermaye gereksinimi 50.000 TL'dir. Genel kurul, yönetim kurulu ve denetim kurulu, anonim şirketlerin zorunlu organlarıdır.

Limitet Şirket

Bir limitet şirket en az iki, en fazla elli gerçek veya tüzel kişi ile kurulur ve hissedarların sorumluluğu hisseleri oranında sınırlıdır. Asgari sermaye gereksinimi 5.000 TL'dir. Anonim şirketlerin aksine, menkul kıymet çıkarma yetkileri yoktur.

Komandit Şirket

Komandit şirketler bir ticari isim altında faaliyet gösterecek bir ticari müessese işletmek üzere kurulmuş şirketlerdir. Bazı hissedarların (komanditer) sorumluluğu hisseleri oranında sınırlıyken, bazı hissedarların sorumluluğu sınırsızdır. Tüzel kişiler yalnızca komanditer olabilmekte ve asgari sermaye zorunluluğu bulunmamaktadır. Hissedarların sorumluluk ve yükümlülükleri şirket kuruluş sözleşmesi ile belirlenir.

Kolektif Şirket

Kolektif şirketler, bir ticari isim altında faaliyet gösterecek bir ticari müessese işletmek üzere kurulmuş olup hiçbir hissedarın sorumluluğu hisseleri oranında sınırlı değildir. Asgari sermaye zorunluluğu bulunmayıp yalnız gerçek kişiler hissedar olabilirler. Hissedarların sorumluluk ve yükümlülükleri şirket kuruluş sözleşmesi ile belirlenir.

Şirket Kuruluş Prosedürleri

Şirket kuruluş sözleşmesinin noter onaylı 3 kopyası (bir tanesi orijinal) hazırlanır. Şirket kuruluş sözleşmesinin noter tarafından onaylanmasının ardından, en geç 15 gün içerisinde, ilgili Ticaret Sicil Memurluğu'na aşağıda listesi verilen belgelerle birlikte başvurulması gerekmektedir.

Şirket Kuruluşu İçin Gerekli Belgeler

Şirketi temsile yetkili kişilerce usulüne uygun olarak doldurulmuş ve imzalanmış şirket kuruluş dilekçesi ve bildirim formu. Temin edilecek belgelerin listesi ve doldurulması gereken formlar www.sanayi.gov.tr ve www.hazine.gov.tr adreslerinden indirilebilir.

- Şirketi temsile yetkili kişilerin noter tasdikli imzaları ve şirket ticari ismi
- Ticaret Sicili Tüzüğü'nün 29. maddesine uygun bir taahhüt mektubu
- Şirket sermayesinin % 0,04'ünün T.C. Rekabet Kurumu'nun T.C. Merkez Bankası (TCMB) veya bir devlet bankasındaki hesabına yatırıldığını gösteren banka dekontu
- Gerçek kişi kurucuların kimlik belgeleri ve ikamet belgelerinin onaylı suretleri (Türk vatandaşları ise)
- Şirket kurucuları arasında yabancı uyruklu gerçek kişi bulunması durumunda, bu kişilerin pasaportunun aslı ya da noter tasdikli sureti ile birlikte sunulmak üzere pasaport fotokopisi
- Yabancı hissedar(lar)ın tüzel kişi olması durumunda, yetkili makamlar tarafından verilmiş ve ilgili T.C. Konsoloslughunca onaylanmış veya apostil edilmiş faaliyet belgesinin aslı ve noter tasdikli çevirisi
- Kurulacak şirkete sermaye olarak verilmek üzere herhangi bir hak ve taşınır ve taşınmaz varlıkların olması durumunda, tüm bunların değerini tespit etmek için yapılacak değerlendirmeye yönelik bilirkişi raporu ve uzman tahsisi için ilgili mahkeme kararı

2.3. VARLIK DEVRİ

Varlık devri, bir malın mülkiyetinin yasal bir taraftan diğerine devredilmesi olarak tanımlanır. Birleşme ve satın almalar, T.C. kanunlarında özel olarak ele alınmamıştır; ancak birleşme ve satın almalar türündeki faaliyetlerden istenen sonuçların elde edilmesi için belirli T.C. kanunlarının incelenmesi gerekmektedir.

Türk Borçlar Kanunu'nun 179. ve 180. maddeleri, "birleşme ve satın almalar" ile ilgili olarak varlık ve işletme devirlerini konu etmektedir. Genel olarak şirketler, varlık devrinden kaynaklanan vergi yükümlülüğü ve borç riskinden kaçınma eğilimindedir. Yukarıda bahsi geçen maddelere göre, bir tüzel kişilik bir işletmeyi (şirket) varlıkları ve borçlarıyla birlikte devraldığında, bu şirketin borçlarından ve alacaklarından da sorumlu olur. Türk Borçlar Kanunu'nun 179. maddesinden de anlaşıldığı üzere, alacaklılara bildirilmesinden veya duyurulmasından itibaren iki yıl boyunca devreden ve devralan borçların ödenmesinden ortak olarak sorumlu tutulur.

Varlık devri sırasında, satın alınan, satın alınan şirketin borç ve yükümlülüklerinden sorumlu olmak istemeyebileceği bazı durumlarda, yasal belgeler varlığın türüne bağlı olarak değişiklik gösterebilir.

Devreden ve devralan arasındaki ilişki, bir işletmenin varlıkları ve borçlarının devri için yapılan sözleşmeye bağlıdır. Her iki taraf da imzalanan sözleşmeye tabidir. Devrin yasal onayı çeşitli iletişim araçlarıyla duyurulmalıdır.

Varlık devri, satan şirketin geliri olarak kabul edilebileceğinden vergilendirilebilir ve bu nedenle kurumsal vergi yükümlülüğü söz konusu olur. Varlık devri, genellikle varlıkların satış değeri üzerinden KDV'ye tabidir. KDV oranı farklı varlıklara göre değişiklik gösterse de (% 1, % 8 ve % 18), genel KDV oranı % 18'dir. Yatırım teşvik belgeleri gibi çeşitli yöntemlerle KDV yükümlülüğü azaltılabilir.

Varlık devriyle ilgili önemli maddeler:

- a) Türk Borçlar Kanunu: Madde 179 ve Madde 180
- b) İflas Kanunu: Madde 280
- c) Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun: Madde 30

2.4. TÜRKİYE'DE İŞ YAPMANIN MALİYETİ

Aylık Asgari Ücret (brüt ve net)	
	ABD doları
Net Asgari Ücret	400,7
+ Brüt Asgari Ücret	506,7
Toplam Kesinti Tutarı	105,9
İşverene Maliyeti	
+ İşverene Toplam Maliyeti	615,6
*Bekar, çocuksuz çalışanlar için geçerlidir; medeni durum ve çocuk sayısına göre değişiklik gösterir. Kaynak: T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Veriler, 2011 yılının ilk yarısı için geçerlidir. 1 ABD doları = 1,6 TL (2011 Mayıs kuru esas alınmıştır)	

Elektrik Maliyeti		
	Aktif Enerji	
	Gündüz	Gece
	ABD doları/kWh	ABD doları/kWh
Çift Dönemlik Tarife		
Sanayi orta gerilim	0,098	0,049
İletim şalt sahalarının dağıtım şirketinin kullanımındaki OG baralarına özel hattı ile bağlı tek bir tüzel kişi durumundaki kullanıcılar	0,087	0,037
Tek Dönemlik Tarife		
Sanayi orta gerilim	0,117	0,067
İletim şalt sahalarının dağıtım şirketinin kullanımındaki OG baralarına özel hattı ile bağlı tek bir tüzel kişi durumundaki kullanıcılar	0,103	0,053
Kaynak: Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. (TEDAŞ), 1 Nisan 2011 tarihli veriler 1 ABD doları = 1,6 TL (2011 Mayıs kuru esas alınmıştır)		

Sanayi Amaçlı Su Maliyeti				
Referans Fiyat ABD doları/m ³				
Müşteri Türü	İçme Suyu	Atık Su	Toplam	Su KDV (%)
Sanayi	4,16	2,08	6,24	8
Referans Fiyat ABD doları/m ³				
Organize Sanayi Bölgeleri (OSB)	Su	Su KDV (%)	Atık Su	Atık Su KDV (%)
Bursa Demirtaş OSB	0,63 (içme suyu) 0,28 (sanayi suyu)	8	0,56	18
Eskişehir OSB	0,26	8	0,25	18
Kaynak: İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi (İSKİ), Mayıs 2011 tarihli veriler Bursa Demirtaş OSB ve Eskişehir OSB, Mayıs 2011 tarihli veriler 1 ABD doları = 1,6 TL (Mayıs 2011 kuru esas alınmıştır)				

Sanayi Amaçlı Doğal Gaz Maliyeti*

BOTAŞ ile Doğal Gaz Satış Sözleşmesi
İmzalamış Serbest Tüketicilere Yönelik Gaz Satış Tarifesi

Kesintisiz Sınai Müşterileri Fiyatı		OSB Müşterileri Fiyatı		Kesintili Sınai Müşterileri Fiyatı	
ABD doları/kWh	ABD doları/Sm³	ABD doları/kWh	ABD doları/Sm³	ABD doları/kWh	ABD doları/kWh
0,0277	0,295	0,028	0,293	0,028	0,293

Dağıtım Şirketlerine Yönelik Gaz Satış Fiyatları

Hanehalkı Tüketimi	Sanayi Tüketimi
ABD doları/Sm³	ABD doları/Sm³
0,316	0,295

Kaynak: Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi (BOTAŞ)

* ÖTV ve KDV hariç

1 ABD doları = 1,6 TL (Mayıs 2011 kuru esas alınmıştır)

Kurumsal Müşterilere Yönelik Telefon Ücretleri

İş Yeri Tarifeleri	Paket Fiyatı ABD doları/ay*	Ücretsiz Aramalar /dakika (şehir içi ve yurt içi)**
İş Avantaj 3 Yöne 100	14,31	100
İş Avantaj 3 Yöne 200	17,44	200
İş Avantaj 3 Yöne 300	20,56	300
İş Avantaj 3 Yöne 600	29,31	600
İş Avantaj 3 Yöne 1.000	39,31	1.000
İş Avantaj 3 Yöne 1.500	51,81	1.500
İş Avantaj 3 Yöne 2.000	63,31	2.000

*Tüm vergiler dâhil

**Şehir içi, şehirlerarası, GSM, uluslararası (1. kademe PSTN) ve 444'lü özel servis numaraları

1 ABD doları= 1,6 TL (Mayıs 2011 kuru esas alınmıştır)

Tüm İş Avantaj 3 Tarifeleri:

- ☒ GSM hatlarına her arama dakikası 0,07 ABD dolarından ücretlendirilir.
- ☒ Ücretsiz dakikaların tamamının kullanılmasının ardından şehir içi, şehirlerarası, uluslararası (1. kademe PSTN) hatları ve 444'lü özel servis numaraları aramaların dakikası 0,11 ABD dolarından ücretlendirilir.

İş Yeri Tarifeleri	Paket Fiyatı ABD doları/ay*	Ücretsiz Aramalar /dakika (şehir içi ve yurt içi)**
İş Avantaj Her Yöne 100	15,44	100
İş Avantaj Her Yöne 200	19,69	200
İş Avantaj Her Yöne 300	23,94	300
İş Avantaj Her Yöne 600	36,06	600
İş Avantaj Her Yöne 1.000	50,56	1.000
İş Avantaj Her Yöne 1.500	68,69	1.500
İş Avantaj Her Yöne 2.000	85,81	2.000
İş Avantaj Her Yöne 5.000	196,88	5.000

* Tüm vergiler dâhil

** Şehir içi, şehirlerarası, GSM, uluslararası (1. kademe PSTN) ve 444'lü özel servis numaraları

1 ABD doları= 1,6 TL (Mayıs 2011 kuru esas alınmıştır)

Tüm İş Avantaj Her Yöne Tarifeleri:

- ☒ Ücretsiz dakikaların tamamının kullanılmasının ardından şehir içi, şehirlerarası, GSM uluslararası (1. kademe PSTN) hatları ve 444'lü özel servis numaraları aramaların dakikası 0,15 ABD dolarından ücretlendirilir.

Geniřbant Hizmeti Ücretleri		
G.SHDSL	(ABD doları/ay)	
Download ve upload hızı (Kbps)	Şehir içi*	Şehirlerarası*
256	49,34	104,79
512	80,36	172,46
1024	132,52	287,13
2048	221,81	482,61
ADSL	(ABD doları/ay)	
Download ve upload hızı (Kbps)	Şehir içi**	Şehirlerarası**
128/32	21,14	24,91
256/64	32,43	38,53
512/128	51,69	62,03
1024/256	84,59	101,98
2048/512	140,51	169,64
Metro Ethernet	İhtiyaca göre değişiklik gösterir	

* Tüm vergiler dâhil

**18% KDV ve 15% ÖDV dâhil değildir

Kaynak: Türk Telekom, Mayıs 2011 tarihli veriler

1 ABD doları= 1,6 TL (Mayıs 2011 kuru esas alınmıştır)

2.5. İŞ FİNANSMANI

Türkiye’de finans sistemi iki temel mali piyasadan oluşmaktadır: sermaye piyasası ve para piyasası. Sermaye piyasası söz konusu olduğunda, bütün şirketlerin İstanbul Menkul Kıymetler Borsası’na (İMKB) kayıt yaptırıp hisse senetlerinin ilk halka arz işlemini gerçekleştirmeleri gerekirken, para piyasası farklı kredi türleri ile finansman ihtiyaçlarına cevap vermektedir.

Kredi piyasası bankalar, faktoring, leasing ve sigorta şirketlerinden oluşmaktadır. Türkiye’de üç banka tipi bulunmaktadır: mevduat bankaları, kalkınma/yatırım bankaları ve katılım bankaları. 2011 yılının Haziran ayı itibarıyla, yukarıda bahsi geçen tipte 48 banka 10.000’i aşkın şube ve 200.000’e yakın çalışanla Türkiye’nin dört bir yanında hizmet vermektedir.

2000’li yılların başında bankacılık sektöründe başlayan yapısal reform uygulamaları, geçtiğimiz on yıl içerisinde hızlı bir büyüme performansı sergilenmesini sağlamıştır. Toplam aktif değeri 2002 yılının Aralık ayında 130 milyar ABD dolarıyken 2011 yılının Mayıs ayı itibarıyla 686 milyar ABD dolarına ulaşmış, bu değerın gayri safi yurt içi hasılaya oranı ise aynı dönemde % 57’den % 85’e yükselmiştir.

Türk bankacılık sektöründe 2011 yılının Mayıs ayı itibarıyla ölçülen bazı önemli oranlar aşağıdaki gibidir:

Sermaye yeterliliği oranı: % 17,9

Toplam krediler / Toplam mevduat: % 92,7

Net kar / Toplam aktifler: % 0,58

Net kar / Toplam hissedar özsermayesi: % 4,1

Bankalar çoğunlukla şirket stokları veya alacak hesapları ile desteklenen küçük ölçekli işletmelere kredi temin etmektedir. Genellikle, şirket stoklarına ve alacak hesaplarına bağlı olarak, verilecek kredi miktarının belirlenmesine yardımcı olan çeşitli formüller bulunmaktadır. Küçük ölçekli işletmelerin finansman kaynağının büyük bölümünü, işletme sahibi tarafından gösterilen kişisel maddi teminata (örneğin, işletme sahibinin mülkiyetindeki ev) dayalı olarak sağlanan banka kredileri oluşturmaktadır. KOBİ Daire Başkanlığı, küçük ölçekli işletmelerin yanı sıra, yeni kurulmuş olan işletmelere de kredi sağlamaktadır. KOBİ Daire Başkanlığı tarafından sağlanan krediler yerel bankaları kapsamakta ve bu bankalarca yönetilmektedir.

İlgili bir diğer işletme uygulaması da faktoringdir. Faktör adı verilen kuruluşlar alacaklar için ödeme yapmakta ve ödeme riskini üstlenmektedir. Bir başka finansman yöntemi ise, 1985 yılında kabul edilen 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu ile getirilen ve finansal bir ürün niteliğindeki finansal kiralama (leasing). Türkiye’de finansal kiralama; yurt içi kiralama, yurt dışı kiralama, satış ve geri kiralama ve satışa yardımcı kiralama biçimlerinde uygulanmaktadır.

2.6. ÇALIŞANLAR ve SOSYAL GÜVENLİK

2.6.1. İSTİHDAM KOŞULLARI

Türkiye’deki çalışma koşulları esas olarak Türk İş Kanunu ve Sendikalar Kanunu ile düzenlenir.

Yeni Türk İş Kanunu uyarınca, dört farklı iş sözleşmesi bulunmaktadır:

- a) “Süreksiz” ve “sürekli” işlerdeki iş sözleşmeleri
- b) “Belirli süreli” veya “belirsiz süreli” iş sözleşmeleri
- c) “Kısmî süreli” işlerdeki iş sözleşmeleri
- d) “Çağrı üzerine çalışma”ya ilişkin iş sözleşmeleri

İş sözleşmelerinin belirli bir şekilde sona erdirilmesi gerekmez. Ancak, iş sözleşmesinin belirli bir süre için imzalanması durumunda, sözleşmenin yazılı olarak sonlandırılması gerekir. İş sözleşmeleri damga vergisinden ve diğer vergilerden muaftır.

Çalışanlar arasında dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefî inanç, din ya da benzeri ölçütlere dayalı olarak ayırım yapılması hukuken yasaktır. Aynı ya da eşdeğer işleri yapan çalışanlara verilecek ücretlerin belirlenmesi sırasında cinsiyete dayalı olarak ayırım yapılması da yasaktır. Eşit davranma ilkesinin ihlali durumunda, ayrımcılığa maruz kalan çalışan maddi tazminat talebinde bulunabilir.

Çalışma Süreleri ve Fazla Çalışma

İş Kanunu uyarınca, normal çalışma süresi haftada en fazla 45 saattir. Prensip olarak, bu 45 saatlik süre çalışma günlerine eşit şekilde dağıtılabilir. Ancak, yeni İş Kanunu kapsamında getirilen yeni kurallara göre, normal çalışma süresi, çalışma günleri arasında dengesiz bir şekilde dağıtılabilir; bunun için günlük çalışma süresinin 11 saati aşmaması ve çalışma süresinin çalışma günleri arasında dengesiz bir şekilde dağıtılmasının taraflarca kabul edilmesi gerekir.

Haftalık 45 saatlik çalışma süresi sınırını aşan saatlere ilişkin ödemeler “fazla çalışma süresi” kapsamında yapılır. Fazla çalışılan her saat için yapılacak ödeme normal ücretin/maaşın saat başına düşen miktarının 1,5 katı olmalıdır. Fazla çalışma yapan işçilere ödeme yapmak yerine fazla çalışılan her saat için 1,5 saatlik dinlenme süresi de verilebilir. Hafta tatillerindeki ve resmi tatillerdeki fazla çalışmalar için saat başına düşen normal çalışma ücretlerinin iki katı ücret ödenir. Ücretler kanunda belirtilen asgari ücretlerdir ve çalışanlar ile işverenler arasında imzalanan toplu iş sözleşmelerine ya da iki taraflı anlaşmalara dayalı olarak artırılabilir. Toplam fazla çalışma süresi yılda 270 saati aşamaz.

Yıllık Ücretli İzin

Altı ücretli resmi tatil günü (1 Ocak, 23 Nisan, 1 Mayıs, 19 Mayıs, 30 Ağustos ve 29 Ekim) ve iki ücretli dini bayram tatili olmak üzere yılda toplam sekiz ücretli izin günü vardır. Deneme süresi

de dâhil olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olmaları koşulu ile çalışanlar, aşağıda belirtilen çalışma sürelerine uygun şekilde ücretli yıllık izin yapmaya hak kazanırlar:

Çalışma süresi (yıllık)	Asgari ücretli izin süresi
1 - 5 yıl (5. yıl dâhil)	14 gün
5 - 15 yıl	20 gün
15 yıl ya da üzeri	26 gün

Bu izin süreleri kanunda belirtilen asgari sürelerdir ve çalışanlar ile işverenler arasında imzalanan toplu iş sözleşmelerine ya da iki taraflı anlaşmalara dayalı olarak uzatılabilir.

Türk İş Kanunu'nda değişiklik yapılmasına dair kanun uyarınca, ücretlerin ve maaşların çalışanların banka hesaplarına Türk Lirası (TL) olarak ödenmesi gerekir. Ücret ve maaş tutarlarının çalışanların banka hesaplarına ödenmemesi durumunda, işverene çalışan başına toplam (aylık) 100 TL'lik idari para cezası verilir. Ücretlerin/maaşların yabancı bir para birimiyle gösterilmesi mümkündür. Bu durumda, ücretler/maaşlar, ödeme tarihinde geçerli olan ilgili döviz kuru esas alınarak Türk Lirası cinsinden ödenir.

2.6.2. İŞ SÖZLEŞMESİNİN FESHİ

İş Kanunu'nun ilgili hükümleri uyarınca, iş sözleşmelerini feshedecek işverenlerin ve çalışanların, aşağıdaki tabloda gösterildiği üzere, fesih işleminden belirli bir süre önce bildirimde bulunmaları gerekmektedir.

İşverenlerin ve çalışanların asgari fesih bildirim süreleri	
Çalışma süresi	Bildirim süresi
0 - 6 ay	2 hafta
6 - 18 ay	4 hafta
18 - 36 ay	6 hafta
36 aydan fazla	8 hafta

Bir iş sözleşmesi iki şekilde feshedilir:

- 1) İş sözleşmesinin fesih bildirimi ile sona erdirilmesi
- 2) İş sözleşmesinin geçerli bir sebebe dayalı olarak, fesih bildirimi olmaksızın sona erdirilmesi

İş sözleşmesinin fesih bildirimi ile sona erdirilmesi

Gerek çalışan gerekse işveren, belirsiz süreli iş sözleşmelerini yukarıdaki tabloda belirtilen bildirim sürelerine dayalı olarak feshedebilir. İşveren, bildirim süresine karşılık gelen ücreti ödeyerek iş sözleşmesini feshedebilir. Ancak, iş güvenliğine tabi çalışanlar, söz konusu fesih işleminin geçerliliğini yargı denetimine tabi tutma hakkına sahiptir.

İş sözleşmesinin geçerli sebeplere dayalı olarak, fesih bildirimi olmaksızın sona erdirilmesi

Aşağıdaki koşullar altında, gerek işveren gerekse çalışan, iş sözleşmesini bildirimde bulunmaksızın feshetme hakkına sahiptir:

- Sağlık sebepleri
- Görevi kötüye kullanma ve benzer sebeplerden kaynaklanan durumlar
- Çalışanın bir haftadan daha uzun bir süre çalışmasını engelleyen “zorlayıcı sebepler”

Fesih tazminatı (kıdem tazminatı)

Emeklilik ya da istifa veya görevi kötüye kullanma dışındaki sebeplerden dolayı iş sözleşmeleri feshedilen çalışanlara toplu bir fesih tazminatının ödenmesi gerekir. Bu tür tazminat ödemeleri, işçinin çalıştığı her bir yıl için emekli olma ya da işten ayrılma tarihinde geçerli olan brüt ücretin otuz günlük tutarına dayalı olarak hesaplanır. Ancak, çalışılan her bir yıl için otuz günlük ücret ödenmesi yöntemine dayalı olarak ödenen miktar, altı ayda bir kararlaştırılan ve 2011 yılının ilk yarısı için 2.623,23 TL olarak belirlenen sınırı aşamaz. İş sözleşmesinde ilgili bir hükmün olması durumunda, söz konusu ödeme sınırını geçen tazminat ödemelerinin yapılması da kabul edilebilir.

Belirtilen ödeme sınırının altındaki tazminat ödemeleri için gelir stopaj vergisi alınmazken, söz konusu sınırı aşan ödemeler için gelir vergisi alınır. Çalışanların fesih tazminatı almaya hak kazanmalarına ilişkin gerekçeler aşağıda belirtilmiştir:

- a) Çalışanın askerlik görevi nedeniyle işyerinden ayrılması (erkekler için geçerlidir)
- b) Çalışanın emekliye ayrılması (Bağlı bulunan sigorta kurumlarından yaşlılık ya da emeklilik aylığı veya malullük ödemesi almak amacıyla)
- c) Kadın çalışanların evlendikleri tarih itibarıyla bir yıl içinde iş sözleşmelerini kendi istekleri ile sona erdirmeleri
- d) Çalışanın vefat etmesi

2.6.3. SOSYAL GÜVENLİK SİSTEMİ

Türkiye’deki sosyal güvenlik sistemi, 2007 yılında büyük bir dönüşüm sürecinden geçmiş ve bu sürecin sonunda, farklı sosyal güvenlik fonlarının tek bir kurum bünyesinde toplanıp merkezi bir şekilde denetlenmesine dayalı olan, daha verimli ve daha hızlı işleyen bir sistem haline gelmiştir.

Reform programı kapsamında şunlar gerçekleştirilmiştir:

Üç farklı sosyal güvenlik kurumu olan SSK, Emekli Sandığı ve Bağ-Kur, 2007 yılında Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) adı altında tek bir kurum bünyesinde birleştirilmiştir. 2008 yılı itibarıyla, söz konusu üç sosyal güvenlik kurumu, nüfusun yaklaşık % 81'ini kapsamaktadır. Yeni sistem, 2008 yılının başından itibaren tam anlamıyla işlerlik kazanmaya başlamıştır.

Sosyal Güvenlik Prim Ödemeleri

Sosyal güvenlik primleri (çalışanın brüt kazancının belirli bir yüzdesi olarak hesaplanan) hem işveren hem de çalışan tarafından ödenebilmektedir. Aşağıdaki tabloda, özel sektörde çalışan ofis çalışanlarına ilişkin oranlar gösterilmektedir. Madencilik sektörü, petrol/doğal gaz arama sektörü gibi belirli sektörlerdeki çalışanlara ilişkin oranlar yapılan işin risk kategorisine bağlı olarak değişiklik gösterebilir.

Sosyal Güvenlik Primleri (ofis çalışanları)			
Risk türü	İşverenin payı (%)	Çalışanın payı (%)	Toplam (%)
Kısa süreli riskler	1-6,5*	-	1-6,5*
Uzun süreli riskler	11	9	20
Genel sağlık sigortası	7,5	5	12,5
İşsizlik sigortası katkı payı	2	1	3
Toplam	21,5*	15	36,5*
*Oranlar, yapılan işe ilişkin risk kategorilerine bağlı olarak değişiklik gösterir. Risk kategorisine bağlı olarak, işverenin payı % 1 ile % 6,5 arasında değişir.			

Kendi ülkelerinde geçerli olan sosyal güvenlik katkı primlerini ödeyen yabancı uyruklu kişilerin, söz konusu ülke ile Türkiye arasında karşılıklı olarak imzalanmış bir sözleşme bulunması durumunda, Türkiye’de geçerli olan sosyal güvenlik primlerini ödemeleri gerekmez.

İşsizlik Sigortası Primi Ödemeleri

Çalışanın aylık brüt kazancı üzerinden, çalışanlar % 1, işverenler % 2 ve devlet % 1 oranlarında İşsizlik Sigortası katkı primi ödemek zorundadır. Sosyal güvenlik prim ödemelerine benzer şekilde, işsizlik sigortası primlerinin de aylık olarak ödenmesi gerekir. İşverenler bu tür katkı paylarını vergiye tâbi gelirlerinden düşebilirler. Öte yandan, çalışanların katkı payları gelir vergisi matrahlarından düşülebilir.

Türkiye ile imzaladığı sosyal güvenlik sözleşmesi hâlâ yürürlükte olan bir ülkedeki zorunlu sosyal güvenlik sistemine tâbi olmaya devam eden yabancı uyruklu kişiler, Türkiye’de geçerli olan sosyal güvenlik ödemelerine tâbi değildir. Söz konusu kişilerin kendi ülkesindeki sosyal güvenlik sistemine tâbi olduğunu kanıtlayan belgenin yerel sosyal güvenlik müdürlüklerine

sunulması gerekir. Çalışan kendi ülkesindeki sosyal güvenlik sistemine tâbi değilse, genel olarak bu çalışanın Türkiye’de geçerli olan sosyal güvenlik ödemelerinin tamamını yerine getirmesi gerekir. İşsizlik sigortası primleri sosyal güvenlik prim katkı payları ile birlikte açıklanır ve Sosyal Güvenlik Kurumu’na ödenir.

Uluslararası Para Fonu (İMF) ile imzaladığı kredi anlaşması, Türkiye’nin maliyetleri yönetmesine ve verimliliği sürdürmesine yardımcı olacaktır. Ayrıca, AB’ye giriş sürecinin yanı sıra, Türkiye’nin AB mevzuatına uyum sağlama yolunda sergilediği çabalar da söz konusu reform programına olumlu bir katkıda bulunacaktır.

- İşçiler, memurlar ve serbest meslek mensupları için geçerli olan norm ve standartların tek tip haline getirilmesi
- Emeklilik yaşının kademeli olarak 65’e çıkarılması
- Tahakkuk oranının % 2’ye indirilmesi
- Geçmiş kazançların Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) bazında + GSYİH’deki gerçek büyümenin % 30’u üzerinden değerlendirilmesi
- Emekli maaşlarının TÜFE’ye endekslenmesi
- Genel sağlık sigortası
- Yoksullara ilişkin yeni bir sağlık programı
- İkinci ve üçüncü derece sağlık hizmetlerine ilişkin sosyal güvenlik primi kesintilerinin uygulanmaya başlaması.

2.7. VERGİLER

Türkiye, OECD ülkeleri arasında kurumsal vergi oranlarında en rekabetçi ülkelerden biridir. 21 Haziran 2006 tarihinde çıkarılan yeni Kurumlar Vergisi Kanunu, mevcut uygulamalara getirdiği önemli değişikliklerin yanı sıra, vergi mevzuatına da yeni kavramlar getirmiştir. Uygulamaya koyulan yeni Kurumlar Vergisi Kanunu ile Türk Kurumlar Vergisi Mevzuatı’nın hükümleri çok daha anlaşılır olarak tanımlanmış ve uluslararası standartlara uygun objektif hükümler halinde düzenlenmiştir.

Türk vergi rejimi üç ana başlık altında toplanabilir:

2.7.1. Gelir Vergileri

Türkiye’de gelir vergileri, yerli şahıs ve şirketlerin yanı sıra Türkiye’de ikamet eden yabancı uyruklu şahıslar ve uluslararası şirketler de dâhil olmak üzere bütün gelirler üzerinden tarh olunmaktadır. Yurt dışında ikamet edenlerin Türkiye içinde istihdam, mal sahipliği, ticari işlemler ya da gelir getiren diğer faaliyetler yoluyla elde edilen gelirleri, Türkiye’de elde edilmiş olma koşulu ile vergiye tabidir.

2.7.1.1. Kurumsal Gelir Vergileri

Türkiye’de ticari kârlar üzerinden tarh olunan temel kurumsal gelir vergisi oranı % 20’dir.

Yerleşik şirketlere ait bazı ödemeler üzerinden alınan stopaj vergileri ise aşağıdaki gibidir:

Temettüler % 15 vergiye tabidir.

Mukim (yerleşik) şirketler tarafından çıkarılan hazine bonoları ve hazine tahvillerine uygulanan faiz üzerinden % 0 vergi alınmaktadır.

Yerleşik (yabancı) şirketler tarafından istihraç edilen bono ve tahviller için faiz oranı % 0 olup, % 15 banka mevduat faizi uygulanmaktadır.

Müşterek hesaplar nazarında katılım bankaları tarafından ödenen kâr payları % 15 vergiye tabidir.

REPO anlaşmaları % 15 vergiye tabidir.

Mukim olmayan (yurt dışında ikamet eden) şirketlere ait bazı ödemeler üzerinden de stopaj vergisi alınmaktadır:

Temettüler % 15 vergiye tabidir.

Yurt dışında yerleşik şirketler tarafından çıkarılan hazine bonoları ve hazine tahvillerine uygulanan faiz üzerinden vergi alınmamaktadır.

Yerleşik olmayan şirketler tarafından istihraç edilen bono ve tahviller için faiz oranı % 0 olup, % 15 banka mevduat faizi uygulanmaktadır.

Müşterek hesaplar nazarında katılım bankaları tarafından ödenen kâr payları % 15 vergiye tabidir.

REPO anlaşmaları % 15 vergiye tabidir.

2.7.1.2. Şahsi Gelir Vergisi

Şahsi gelir vergisi oranları % 15-% 35 arasında değişmektedir.

2011 yılından itibaren yıllık brüt kazanç üzerinden uygulanan vergi oranları aşağıdaki gibidir:

Gelir Ölçekleri (TL)	Oran (%)
9.400'e kadar	15
9.401-23.000	20
23.001-53.000	27
53.001 ve üstü	35

2.7.1.3. Sosyal Güvenlik

Sosyal güvenlik katkı payı bir vergi olmaktan ziyade işverenin bordro mükellefiyetidir. İşveren ve işçi; hastalık, iş kazaları, işsizlik, emeklilik ödemeleri ve diğer programlardan oluşan sosyal güvenlik sistemine birlikte katkıda bulunmaktadır.

İşverenin katkı payı: % 19,5

İşçinin katkı payı: % 14

2.7.2. Gider Üzerinden Alınan Vergiler

2.7.2.1. Katma Değer Vergisi (KDV)

Genel olarak uygulanan KDV oranları; % 1, % 8 ve % 18'dir. Ticari, sınai, zirai ve bağımsız mesleki mal ve hizmetler; ithal ederek ülkeye sokulan mal ve hizmetler ile diğer faaliyetler yoluyla oluşturulan mal ve hizmet teslimatlarının tümü KDV'ye tabidir.

2.7.2.2. Özel Tüketim Vergisi (ÖTV)

Çeşitli vergi oranlarında özel tüketim vergisine tabi dört ana ürün grubu bulunmaktadır:

- Petrol ürünleri, doğal gaz, makine yağları, çözücüler ve çözücü türevleri
- Otomobiller ve diğer taşıt araçları, motosikletler, uçaklar, helikopterler, yatlar
- Tütün ve tütün ürünleri, alkollü içkiler
- Lüks tüketim maddeleri

Her teslimatta uygulanan KDV'nin tersine, özel tüketim vergisi sadece bir defa uygulanmaktadır.

2.7.2.3. Bankacılık ve Sigorta Muameleleri Vergisi

Bankacılar ve sigorta şirketleri tarafından yapılan işlemlerin KDV'den muaf tutulmasına devam edilse de bu işlemler bankacılık ve sigorta muameleleri vergisine tabi bulunmaktadır. Bu vergi, örneğin kredi faizi gibi bankalar tarafından kazanılan gelirler için uygulanmaktadır. Vergi oranı genellikle % 5 olmakla birlikte, bankalar arasındaki mevduat işlemlerine uygulanan faiz için % 1 ve kambiyo işlemlerinden gelen satış tutarlarına uygulanan faiz için % 0,1'dir.

2.7.2.4. Damga Vergisi

Damga Vergisi; sözleşmeler, anlaşmalar, borç senetleri, sermaye iştirakleri, kredi mektupları, teminat mektupları, mali bildirimler ve bordrolar dâhil olmak üzere çeşitli dokümanlar için uygulanmaktadır. Damga vergisi % 0,165 -% 0,825 arasında değişen oranlarda belge bedelinin belirli bir yüzdesi olarak tarh olunmaktadır.

2.7.3. Varlık Vergileri

Üç çeşit varlık vergisi bulunmaktadır: Veraset ve intikal vergisi, emlak vergileri ve motorlu taşıt vergisi.

Türkiye'de sahip olunan binalar ve araziler ise aşağıdaki oranlarda gayrimenkul vergisine tabidir:

Mesken % 0,1

Diğer binalar % 0,2

Vergi Teşvikleri

Öncelikli kalkınma bölgeleri

Teknoloji geliştirme bölgeleri

Organize sanayi bölgeleri

Serbest bölgeler

Araştırma ve geliştirme

Özel eğitim kurumları

Kültürel yatırımlar ve işletmeler

Vergi Muafiyetleri ve İndirimleri

KDV muafiyetleri aşağıdaki işlemleri içermekle birlikte bunlarla sınırlı değildir:

- Mal ve hizmet ihracatı
- Uluslararası dolaşım anlaşmalarına uygun olarak ve karşılıklılık koşulunun uygulanması şartıyla Türkiye dışındaki müşteriler için Türkiye içinde verilen dolaşım hizmetleri (örneğin yurt dışında ikamet eden müşteriler için verilen hizmetler)
- Petrol arama faaliyetleri
- Uluslararası ulaşım
- Diplomatik temsilciler, konsolosluklar ve vergi muafiyeti statüsünde bulunan uluslararası organizasyonlar ve bunların çalışanlarına yapılan teslimatlar
- KDV mükellefleri ve ilgili makamlardan yatırım belgesi almış olan şahıs ve tüzel kişiler tarafından yapılan ithalatlar da dâhil olmak üzere makine ve teçhizat tedariki
- Liman ve havaalanlarındaki gemi ve uçaklar için verilen hizmetler
- Sosyal ve diğer muafiyetler, eğitim, kültür, sağlık ve benzeri amaçlara yönelik olarak devlet ve ilgili diğer kurumlara yapılan teslimatlar için geçerlidir.
- Bankacılık ve sigorta işlemleri, % 5 oranında ayrı bir Bankacılık ve Sigorta Muameleleri Vergisine tabi olduğundan için KDV'den muaf tutulmuştur.
- Şirketlerin denizaşırı şubeleri ile yerli ve denizaşırı girişimlerinden elde ettikleri kazançlar için belli koşulları yerine getirmeleri şartıyla vergi muafiyeti sağlanmıştır.
- Araştırma ve Geliştirme yardımları
- Belli bağışlar, hibe ya da sponsorluk yardımları ile ilgili olarak şirketlerin vergi matrahlarında indirim yapılması

2.8. ÖZEL YATIRIM BÖLGELERİ

Türkiye’de üç çeşit özel yatırım bölgesi bulunmaktadır:

1. TEKNOLOJİ GELİŞTİRME BÖLGELERİ (TGB) – TEKNOPARKLAR

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri (TGB), AR-GE çalışmaları için tasarlanmış alanlar olup, yüksek teknoloji alanındaki yatırımları cazip hale getirmektedir.

Hâlihazırda 27’si faaliyette olan 39 TGB mevcuttur; diğer 12 bölgenin ise onayı alınmış olup yapımı devam etmektedir. Ankara’da altı, İstanbul’da beş, Kocaeli’nde ise üç TGB yer almaktadır. Aşağıdaki listede yer alan diğer illerde ise birer TGB mevcuttur.

TGB’lerin sağladığı avantajlar:

- Yazılım geliştirme ve AR-GE faaliyetlerinden elde edilen kazançlar 31 Aralık 2023 tarihine kadar gelir ve kurumlar vergisinden muaftır.
- TGB içinde üretilen uygulama yazılımlarının satışı 31 Aralık 2023 tarihine kadar KDV’den muaftır. Bunlara sistem yönetimi, veri yönetimi, iş uygulamaları, farklı iş sektörleri, internet, mobil telefonlar ve askeri komuta kontrol sistemlerinde kullanılan yazılımlar dâhildir.
- Bölgede çalışan, AR-GE ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri 31 Aralık 2023 tarihine kadar her türlü vergiden müstesnadır. Muafiyet kapsamındaki destek personeli sayısı AR-GE personeli sayısının % 10’unu aşamaz.
- İşletmeler, bölgede başlatıp sonuçlandırdıkları AR-GE projeleri sonucu elde ettikleri teknolojik ürünün üretilmesi için gerekli yatırımı, yönetici şirketin uygun bulması ve Bakanlığın izin vermesi şartıyla bölge içerisinde yapabilirler.

2. ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ (OSB)

Organize Sanayi Bölgeleri (OSB), şirketlerin hazır altyapı ve sosyal tesisleri kullanarak faaliyette bulunmalarını sağlayacak biçimde tasarlanmıştır.

Serbest bölgelerin sağladığı avantajlar

- Gümrük vergisi ve aynı tür diğer vergilerden % 100 muafiyet
- İmalat firmaları için kurumlar vergisinden % 100 muafiyet
- Katma değer vergisi (KDV) ve özel tüketim vergilerinden % 100 muafiyet
- Çalışan maaşı üzerinden alınan gelir vergisinden % 100 muafiyet (serbest bölgelerde ürettiği ürünlerin FOB bedelinin en az % 85'ini ihraç eden şirketler için)
- Mallar süre sınırlaması olmaksızın serbest bölgelerde tutulabilmektedir.
- Şirketler, serbest bölgelerden elde edilen kârı hiçbir sınırlama olmaksızın yurt dışına ya da Türkiye'ye serbestçe aktarabilmektedir.

2.9. DEMOGRAFİ VE İŞGÜCÜ

DEMOGRAFI

Türkiye UTC+2 (GMT+2) saat diliminde yer almakta olup, ülkenin hem batısı hem de doğusundaki ülkelerle aynı iş günü içinde iletişim kurma olanağına sahiptir.

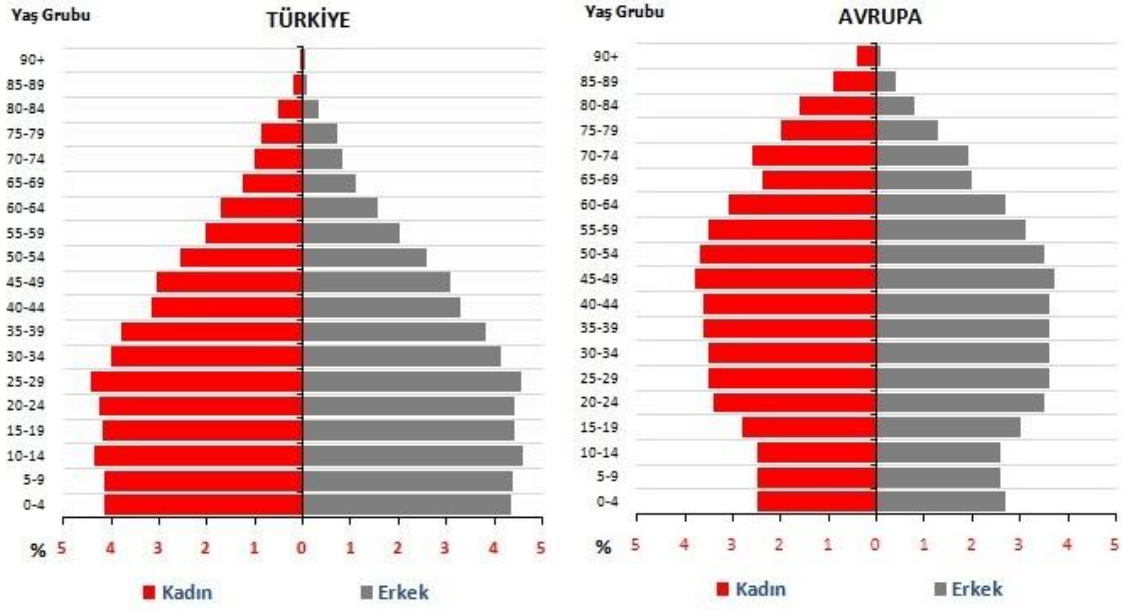
Yüz Ölçümü

Yüz ölçümü 783,562.38 km² olan Türkiye; Marmara, Ege, Akdeniz, Güneydoğu Anadolu, Doğu Anadolu, İç Anadolu ve Karadeniz Bölgesi olmak üzere yedi coğrafi bölgeye ayrılmıştır. Ülke dört denizle çevrilidir: Akdeniz, Ege Denizi, Marmara Denizi ve Karadeniz.

Nüfus

Türkiye, yaş ortalaması 29,3 olan 74 milyonluk bir nüfusa sahiptir.

Nüfus-Yaş Grubu Piramidi (2010)

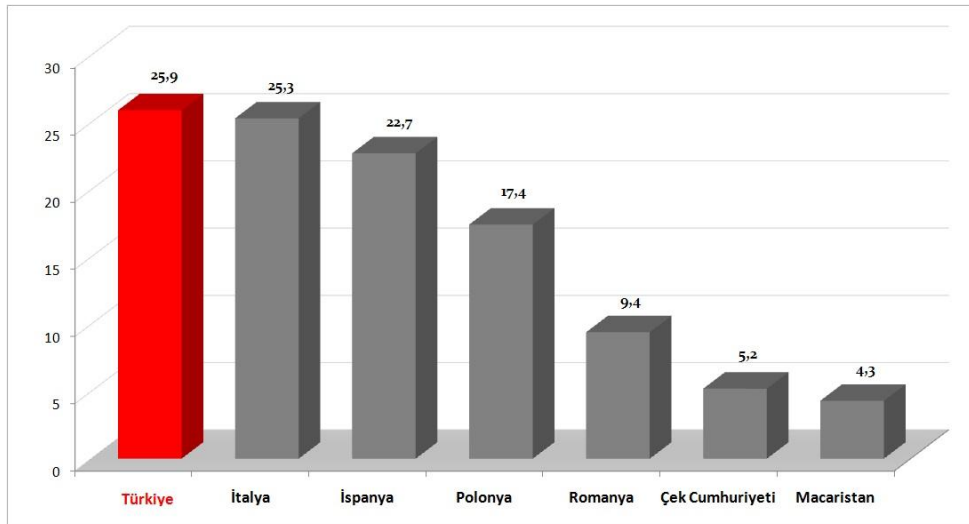

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve Birleşmiş Milletler (BM)

İŞ GÜCÜ

Türkiye, 25 milyondan fazlası aktif olarak çalışan 74 milyonluk bir nüfusa sahiptir ve AB üyesi ülkelerle karşılaştırıldığında en büyük iş gücüne sahip 4. ülkedir.

İş Gücü (milyon kişi) - 2010

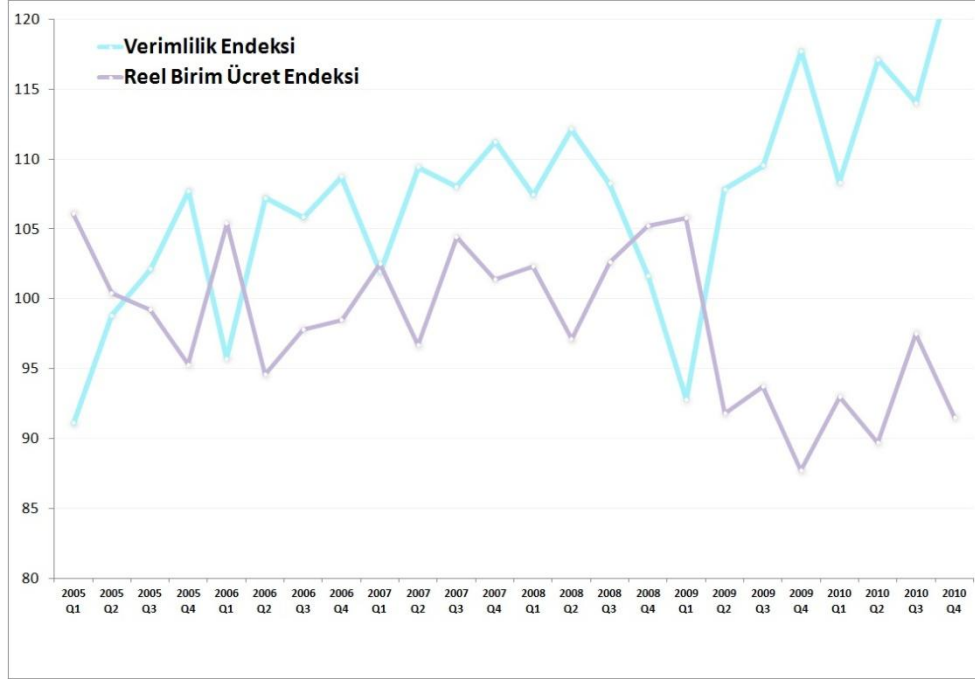

Kaynak: Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)

Türkiye'nin sahip olduğu genç nüfus, iş gücünün büyümesindeki en önemli faktör olarak ülkenin rakiplerine kıyasla en üst sırada yer almasına katkı sağlamıştır.

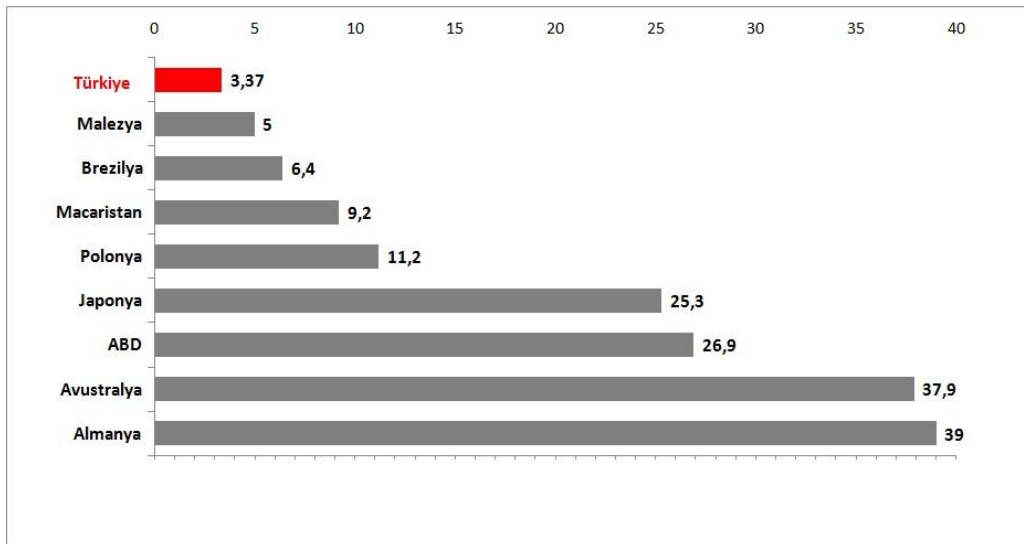
Farklı sektörlerde dağılmış genç iş gücü, yatırımcılara sunulan fırsatların zenginliğini yansıtmaktadır. Türkiye aynı zamanda işçi ücretlerinin yanı sıra, verimlilik açısından da oldukça rekabetçidir. Ülkenin işçi verimliliği, reel birim ücretlerde gözlenen düşüşle birlikte istikrarlı bir şekilde artış kaydetmiştir.

Sanayide Verimlilik ve Reel Birim Ücretler Endeksi (İşçi Başına; 2005=100)

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)

Saat Başına İşçi Ücretleri - 2010 (ABD doları)*

Kaynak: Economist İstihbarat Birimi (EIU)

*Saat başına ortalama işçi ücretleri (ücret dışı ve ücrete tabi giderler)

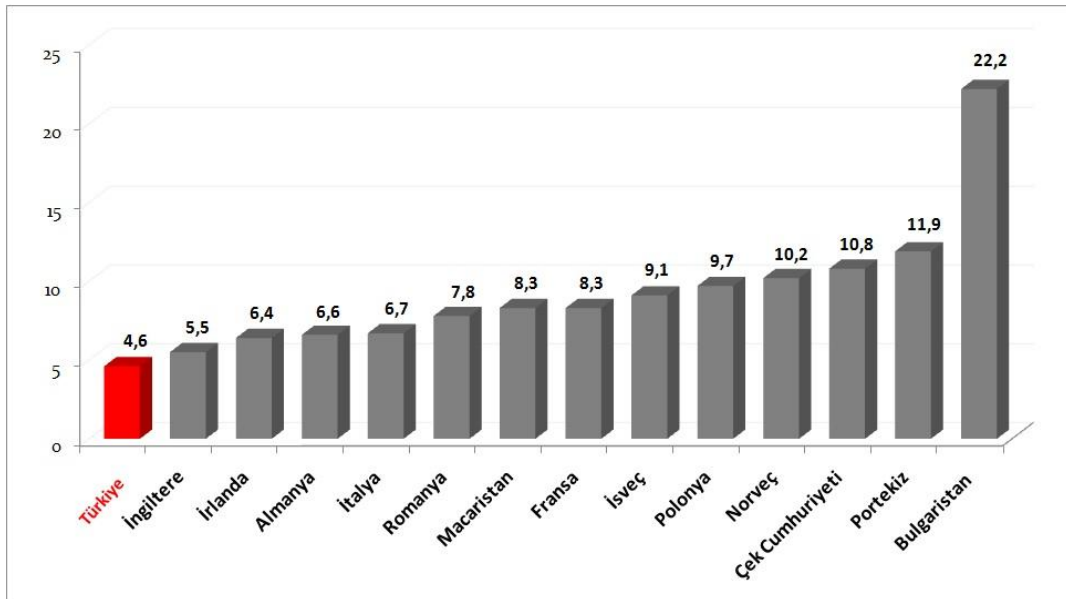
Sunduğu nitelik, beceri, işe bağlılık ve motivasyon değerleri ile Türk iş gücü pazarı, dünyanın en iyilerinden biri konumundadır.

Nitelikli İş Gücü Mevcudiyeti Puanlaması						
	Nitelikli İş Gücü	Kalifiye Mühendisler	Uzman Üst Düzey Yöneticiler	Yabancı Dil Bilgisi	Bilişim Teknolojileri Becerisi	Ortalama Puan
Türkiye	5,94	7,75	6,22	5,17	7,48	6,51
Çek Cumhuriyeti	6,42	6,55	4,85	5,64	7,82	6,26
Polonya	5,87	6,55	5,28	6,16	7,23	6,22
Macaristan	4,65	6,16	4,42	3,19	7,08	5,10
Bulgaristan	3,97	5,66	2,97	5,00	7,21	4,96
Romanya	4,97	5,12	3,94	5,15	5,35	4,91

Kaynak: IMD Dünya Rekabetçilik Yıllığı 2010
Puanlar (0: Mevcut Değil, 10: Mevcut)

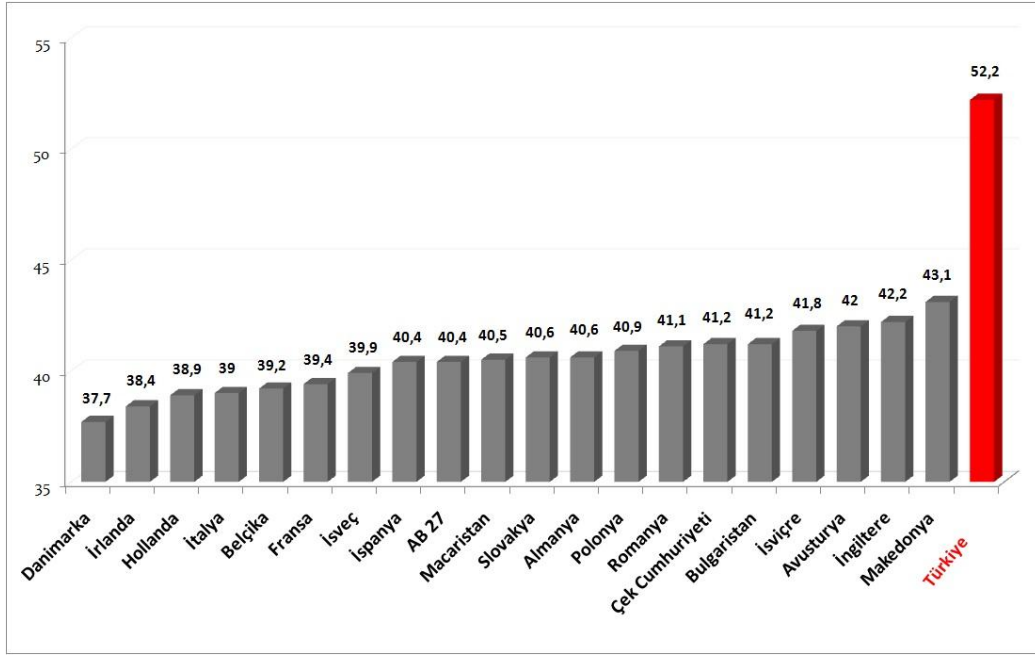
Türkiye, genç ve dinamik bir nüfusa sahiptir ve iş ahlakı Türk iş kültürünün önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Bireylerin becerilerini kullanmalarına ve kendilerini geliştirmelerine olanak sağlaması nedeniyle, çalışma hayatı ve iş yeri Türkiye’de özel bir yere sahiptir. Ülkenin yüksek verimliliği, işe devamsızlık oranının düşüklüğü ve yıllık çalışma saatlerinin en üst seviyelerde olması, iş gücünün sadakatinin bir göstergesi konumundadır.

Avrupa’da Çalışan Başına Ortalama Hastalık İzni (2008)

Kaynak: MERCER- Avrupa Sağlık ve Yan Haklar Raporu 2008

Haftalık Tam Zamanlı Çalışma Saatleri - Yıllık Ortalama (2010)

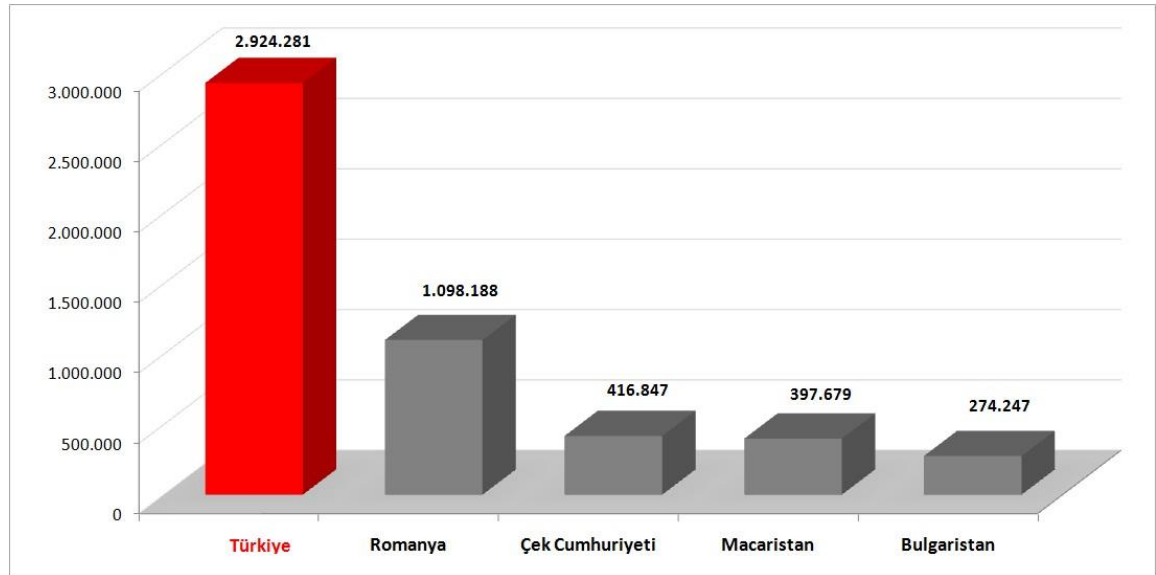

Kaynak: Eurostat

EĞİTİM

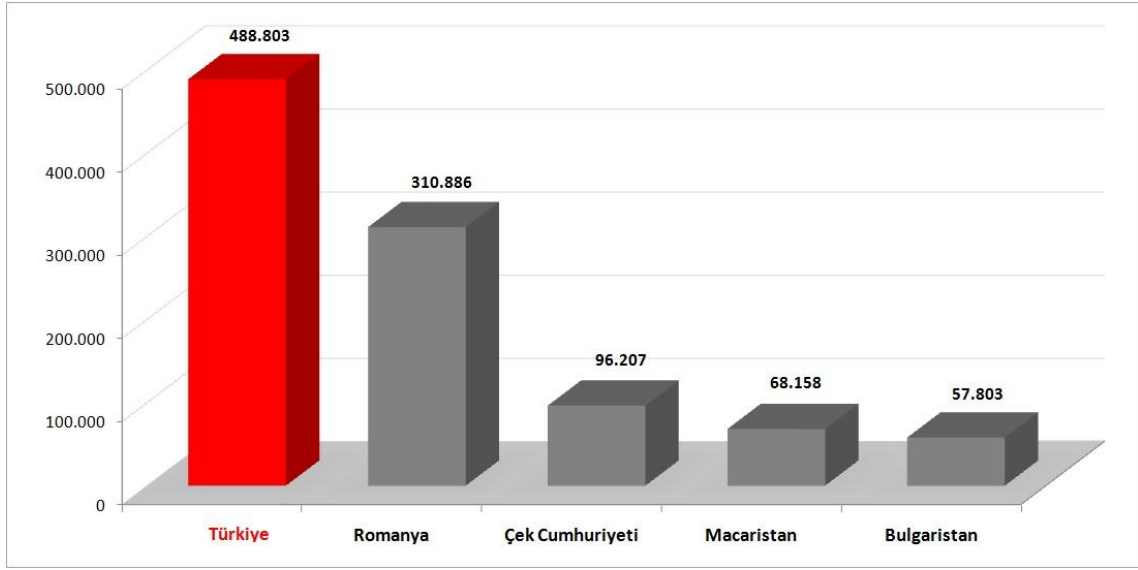
- Yüksek öğrenim gören yaklaşık 3 milyon öğrenci
- 156 üniversiten yaklaşık 500.000 mezun
- Dünya standartlarında mühendislik eğitimi

Yüksek Öğrenim Gören Öğrenci Sayısı – 2009

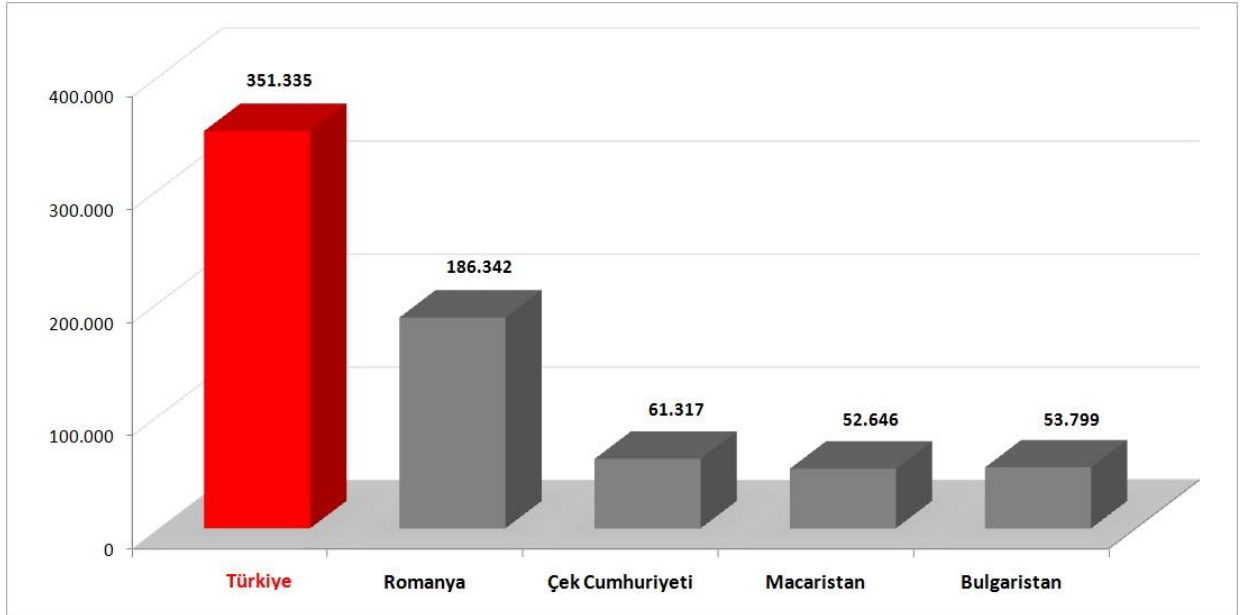
Kaynak: Eurostat

Yüksek Öğrenimden Mezun Kişi Sayısı – 2009

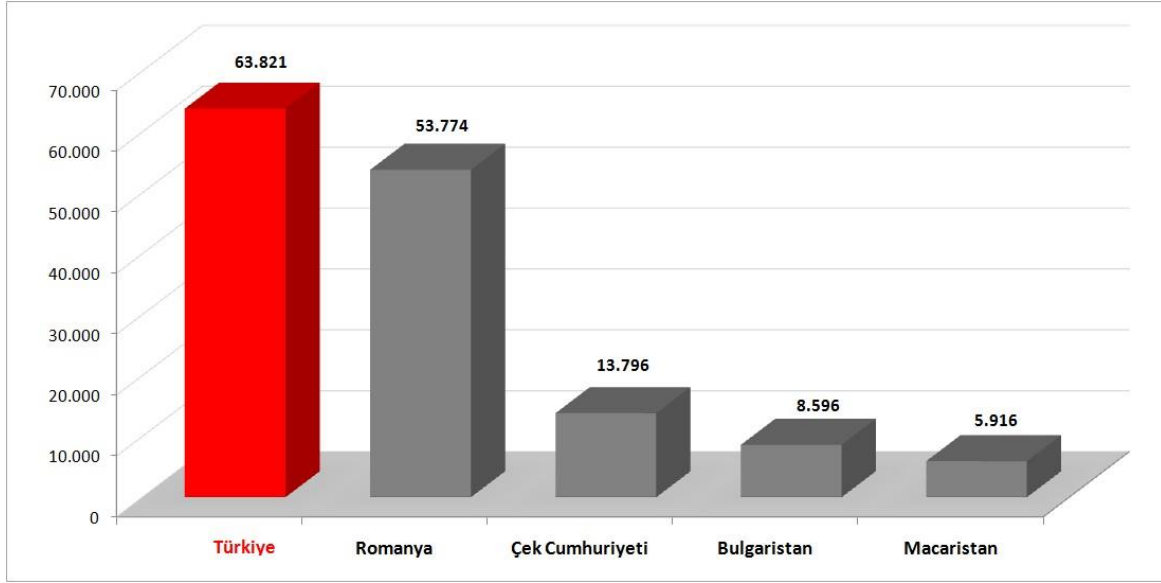
Kaynak: Eurostat

Mühendislik, İmalat & İnşaat Alanlarında Eğitim Alan Öğrenci Sayısı (Yüksek Öğrenim) – 2009

Kaynak: Eurostat

Mühendislik, İmalat & İnşaat Alanlarından Mezun Kişi Sayısı (Yüksek Öğretim) – 2009

Kaynak: Eurostat

2.10. DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMLARI

Düzenleme ve denetleme kurulları, faal bir piyasa ekonomisinin gereksinimleri uyarınca farklı piyasa türlerinin düzenlenmesi ve denetlenmesi için oluşturulmuştur. Türkiye'deki önemli kuruluşlardan bazıları şunlardır: Rekabet Kurumu, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu.

1. Rekabet Kurumu

Rekabet Kurumu (RK) piyasalarda tam bir rekabet gerçekleştirilmesinden sorumludur. Rekabet Kurumu'nun temel sorumluluk ve yetkileri şunlardır:

- Başvuru üzerine ya da kendi inisiyatifiyle, Rekabet Yasası'nda tanımlanmış olan faaliyetlere ve resmi işlemlere yönelik inceleme, soruşturma ve araştırmaları yürütmek; yasa ihlallerini önlemek için gerekli önlemleri almak ve idari düzenlemeleri uygulamak
- Muafiyet taleplerini değerlendirmeye almak ve rekabeti bozabilecek uygun anlaşmalar için muafiyet belgesi vermek
- Muafiyet kararlarına ve menfi tespit belgelerine konu olan piyasaları sürekli olarak izlemek ve söz konusu piyasalarda ya da ilgili tarafların konumlarında değişikliklerin gerçekleşmesi durumunda bunlara ilişkin başvuruları yeniden değerlendirmek

d) Şirket birleşimleri ile devirlerini değerlendirmek ve belirlenen kriterlere göre bunlara onay vermek

www.rekabet.gov.tr

2. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK), enerji piyasasını düzenlemekte ve denetlemektedir. Bu kurum, müşterilere yeterli miktarda kaliteli ve düşük maliyetli enerji kaynağının, güvenilir ve çevreyi koruyacak bir biçimde sağlanması için bağımsız hizmet vermektedir. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun temel sorumlulukları şunlardır:

a) Elektrik, doğal gaz, benzin ve likit petrol gaz pazarlarını yasal olarak düzenlemek ve denetlemek

b) Rekabetçi bir ortam içinde; finansal açıdan canlı, istikrarlı ve şeffaf bir enerji piyasası sağlamak

www.epdk.gov.tr

3. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), mevduat sahiplerinin hak ve çıkarlarını garanti altına alır, bankaların düzenli ve güvenli olarak faaliyet göstermesi açısından risk teşkil edebilecek ya da ekonomiye zarar verebilecek her türlü faaliyeti ve işlemi önler ve kredi sisteminin verimli bir şekilde çalışmasını kolaylaştırır. Kurumun temel hedefleri şunlardır:

a) Bankacılık sektöründeki faaliyetlerin etkinliği ve rekabetçi niteliğini yükseltmek

b) Bankacılık sektörünün güvenilirliğini korumak

c) Bankacılık sektöründeki faaliyetlerin ekonomi üzerindeki olası olumsuz etkilerini asgari düzeye indirmek

d) Bankacılık sektörünün istikrarını iyileştirmek

e) Mevduat sahiplerinin haklarını korumak

www.bddk.org.tr

4. Türkiye Sermaye Piyasası Kurulu

Türkiye Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), Türkiye'deki menkul kıymetler piyasasının düzenlenmesinden ve denetlenmesinden sorumlu bir kuruldur. Türkiye Sermaye Piyasası Kurulu, 19 yıldır, 1981 yılında yürürlüğe konulan Sermaye Piyasası Kanunu'nun sağladığı yetkiye dayanarak, piyasaların düzenlenmesine ve sermaye piyasası araçları ile kurumlarının geliştirilmesine ilişkin ayrıntılı düzenlemeler yapmaktadır. Türkiye Sermaye Piyasası Kurulu'nun,

piyasaların adil ve düzenli bir şekilde işleyebilmesine ve yatırımcı haklarının korunmasına yönelik çok çeşitli sorumlulukları vardır.

Söz konusu sorumlulukların öncelik sırası, piyasaların gelişme aşamalarına ve ülkenin ekonomik durumuna bağlı olarak zaman zaman değişmektedir. Ancak, ana hedef her zaman aynıdır: Sermaye piyasalarının gelişiminin desteklenmesine ilişkin gerekli önlemlerin alınması, böylece bir yandan yatırımcının korunmasının sağlanması, diğer yandan da ülkedeki mali kaynakların verimli bir şekilde tahsis edilmesine katkıda bulunulması. Türkiye Sermaye Piyasası Kurulu'nun görevi, Türkiye'deki sermaye piyasalarında adaleti, verimliliği ve saydamlığı sağlamak ve bu piyasaların uluslararası rekabet gücünü artırmak üzere yenilikçi düzenlemeler ve denetim yapmaktır.

Türkiye Sermaye Piyasası Kurulu, kanundan aldığı sorumlulukları gerekli özeni göstererek yerine getirmektedir. Türkiye Sermaye Piyasası Kurulu, aşağıdaki alanlarda yetkili ve sorumludur:

- a) Menkul kıymetler piyasası ile kurumlarını düzenlemek ve denetlemek
- b) Sermaye piyasalarının çalışma ilkelerini belirlemek
- c) Yatırımcıların hakları ve çıkarlarını korumak

www.cmb.gov.tr

5. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) telekomünikasyon piyasası içindeki faaliyetlerin yasal açıdan düzenlenmesi, uzlaştırılması, denetlenmesi ve bunlarla ilgili onay, izin ve benzeri prosedürlerin uygulanması görevlerini üstlenmiş bulunmaktadır. Kurumun temel sorumlulukları şunlardır:

- a) Telekomünikasyon alanında gerekli olan planları hazırlamak ve Ulaştırma Bakanlığı'na sunmak
- b) Telekomünikasyon alanında kullanılan teknolojilerdeki gelişmeleri üniversiteler ve özel kuruluşlarla işbirliği içinde izlemek
- c) Telekomünikasyon uygulamalarını izlemek, kontrol etmek, incelemek ve değerlendirmek
- d) Telekomünikasyon hizmetleri ve/veya altyapısı ile ilgili olarak imzalanan imtiyaz sözleşmeleri hakkında fikir beyan etmek
- e) Telekomünikasyon hizmetleri ve altyapısından faydalanacak olan kullanıcılar ile bunların telekomünikasyon ağları arasındaki kullanımı ile ilgili olarak, diğer operatörler tarafından uygulanacak olan ücret tarifeleri, sözleşme hükümleri ve teknik konulara ilişkin genel esasları tanımlamak
- f) Telekomünikasyon unsurlarının temeli olarak kabul edilen performans standartlarını tanımlamak ve bunları hayata geçirmek

g) Tüketici haklarını korumak için gerekli önlemleri almak

www.btk.gov.tr

6. Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu

Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurulu (TTÜAİDK); tütün, tütün mamulleri, alkol ve alkollü içkilerle ilgili olarak faaliyet gösterilen alanlarda düzenleyici ve denetleyici sistemler tesis eder. Bu kurulun temel sorumlulukları şunlardır:

a) Tütün üretimine yönelik düzenlenme ve denetimlerin yapılması; tütün tohumunun ithal edilmesi için izin verilmesi; tütün ticareti yapmak için gerekli izinlerin çıkarılması; tütün üreticilerinin yazılı sözleşmeler temelinde düzenlenmesi, izlenmesi ve denetlenmesi; resmi ihaleler düzenlemek yoluyla tütün mamulleri alım-satım işlemlerinin gerçekleştirilmesi

b) Tütün işleme tesislerinin kurulması için gerekli izinlerin verilmesi ve bu tesislerdeki imalatın, hareketliliklerin, devir teslimlerinin ve nihai kararların denetlenmesi; tütün stoklarının ve depolarının izlenmesi; tütün depolarının uyumluluğu ile ilgili izinlerin verilmesi

c) Sektörde faaliyet gösteren şirketlerin denetlenmesi

d) Üretim ve satış izinlerinin yanı sıra tütün mamulleri üretimine yönelik fabrika kurmak için gerekli izinlerin verilmesi

e) Etil alkol, metanol, damıtılmış alkollü içecekler ve mayalı alkollü içecekler ile ilgili olarak piyasaları düzenlemek; ülke çapında uygulanacak düzenleme politikaları hazırlamak; AB yönetmelikleri ile uyumlu hale getirmek.

www.tapdk.gov.tr

7. Özelleştirme İdaresi

Özelleştirme İdaresi, yukarıda belirtilen piyasa düzenleyicisi özerk kurumlarla aynı temel niteliklere sahip değildir. Ancak, Türkiye’de özelleştirme faaliyetleri ile ilgili olarak tam sorumluluk üstlenmiş bağımsız bir idari organ olan bu kurum, doğrudan yatırımcılar için son derece büyük bir öneme sahiptir. Özelleştirme Yüksek Kurulu ve Özelleştirme İdaresi, Türkiye’deki özelleştirme işlemlerinin yürütülmesinden sorumludur. Bu kurumun temel sorumlulukları şunlardır:

a) Hangi şirketlerin özelleştirme kapsamına alınmak için gerekli kriterleri yerine getirdiğine karar vermek

b) İşletmeleri, gerek mali gerekse yasal konularda özelleştirme sürecine hazırlamak

c) Özelleştirme işlemlerinin tamamlanacağı süre sınırlarını tayin etmek

d) Uygun bulunan işletmeler için bir özelleştirme planı hazırlamak

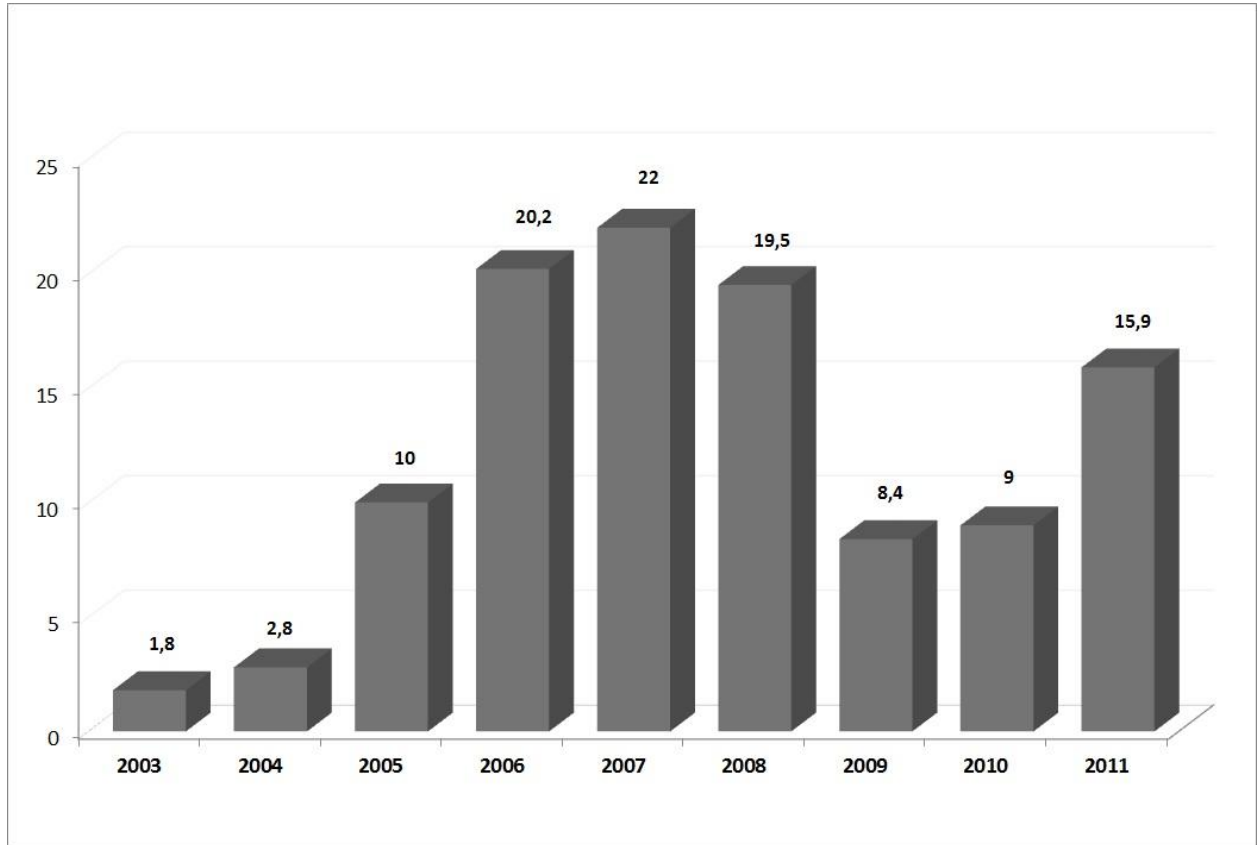
- e) Seçilen işletmeler için gerekli özelleştirme yöntemlerini belirlemek
- f) Özelleştirme sürecine girmiş bulunan işletmeler için uygulanacak olan orantılı küçültme yöntemlerini belirlemek
- g) Özelleştirme sürecine girmiş bulunan işletmelerin faaliyetlerini geçici ya da daimi olarak neticelendirmek
- h) Özelleştirme süreci içinde olan şirketlerin olası tasfiye yolları üzerinde karar vermek

www.oib.gov.tr

2.11. TÜRKİYE’DE DOĞRUDAN YABANCI YATIRIM

Türkiye, A.T. Kearney Doğrudan Yabancı Yatırımlar Güven Endeksi’ne göre, 2012 yılında doğrudan yabancı yatırım (DYY) için en cazip ülkeler listesinde 13. sırada yer almaktadır.

Türkiye’de DYY Girişi (milyar ABD doları)

Kaynak: Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası

Türkiye’de Yıllara Göre DYY Girişi

milyon ABD doları							
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
DYY Toplamı (net)	10.031	20.185	22.046	19.504	8.411	9.038	15.904
Özsermaye Yatırımı (net)	8.134	16.982	18.393	14.712	6.170	6.203	13.896
Girdiler	8.535	17.639	19.136	14.747	6.252	6.238	15.887
Tasfiye İhraçları	-401	-657	-743	-35	-82	-35	-1.991
Şirketlerarası ikrazlar*	56	281	727	1.855	459	341	-5
Gayrimenkul (net)	1.841	2.922	2.926	2.937	1.782	2.494	2.013

* Yabancı sermayeli şirketlerin yabancı ortaklardan aldıkları ikrazlar

Kaynak: Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası

Türkiye’de Sektörlere Göre DYY Girişi

Son altı yıl boyunca en yüksek doğrudan yabancı yatırımı çeken sektörler, finansal hizmetler ve imalat sektörü olmuştur.

milyon ABD doları							
Sektörler	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Tarım	7	6	9	41	49	82	31
Ziraat, avcılık ve ormancılık	5	5	6	23	48	77	31
Balıkçılık	2	1	3	18	1	5	0
İmalat sektörleri	829	2.100	5.116	5.174	3.780	2.861	7.771
Madencilik ve taş ocağı işletmeciliği	40	122	337	151	89	139	148
İmalat	785	1.866	4.211	3.970	1.615	905	3.364
Gıda ürünleri, içecek ve tütün imalatı	68	608	766	1.252	196	123	649
Tekstil ve tekstil ürünleri imalatı	180	26	232	188	77	92	155

Deri ve deri ürünleri imalatı	4	3	6	15	11	0	0
Ağaç ürünleri imalatı	0	0	3	6	0	1	0
Kâğıt hamuru, kâğıt ve kâğıt ürünleri imalatı; basım ve yayım	23	52	60	64	90	20	73
Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri ve nükleer yakıt imalatı	0	33	470	28	62	5	1.256
Kimyasal madde ve ürünler ile suni elyaf imalatı	174	601	1.109	200	336	117	316
Plastik ve kauçuk ürünleri imalatı	8	87	24	162	31	8	107
Metalik olmayan diğer mineral ürünlerin imalatı	53	125	770	194	237	54	12
Ana metal ve fabrikasyon metal ürünleri imalatı	139	158	515	1.243	31	194	211
Makina ve teçhizat imalatı	13	54	48	226	220	64	78
Elektrikli ve optik donanım imalatı	13	53	117	236	59	178	435
Ulaşım araçları imalatı	106	63	70	77	225	38	69
Başka yerde sınıflandırılmamış imalatlar	4	3	21	79	40	11	3
Elektrik, gaz ve su temini	4	112	568	1.053	2.076	1.817	4.259
Hizmetler sektörü	7.699	15.533	14.012	9.532	2.423	3.295	8.085
İnşaat	80	222	285	336	208	308	319
Toptan ve perakende ticaret; motorlu taşıt, motosiklet, kişisel ve ev eşyalarının onarımı	68	1.166	165	2.085	389	425	523

Oteller ve lokantalar	42	23	33	24	54	113	47
Ulaştırma, depolama ve haberleşme	3.285	6.696	1.117	170	391	212	239
Mali aracı kuruluşların faaliyetleri	4.018	6.957	11.662	6.069	666	1.584	6.031
Gayrimenkul, kiralama ve iş faaliyetleri	29	99	560	641	560	412	578
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik	0	0	0	0	0	0	3
Eğitim	17	0	0	0	1	17	68
Sağlık işleri ve sosyal hizmetler	74	265	177	149	106	111	232
Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri	86	105	13	58	48	113	45
Ev içi personel çalıştıran hanehahları ve hanehahları tarafından kendi kullarımlarına yönelik olarak ayırım yapılmamış üretim faaliyetleri	0	0	0	0	0	0	0
Uluslararası örgütler ve temsilcilikleri	0	0	0	0	0	0	0
Toplam	8.535	17.639	19.137	14.747	6.252	6.238	15.887

Kaynak: Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası

Türkiye’de Coğrafi Dağılıma Göre DYY Girişi

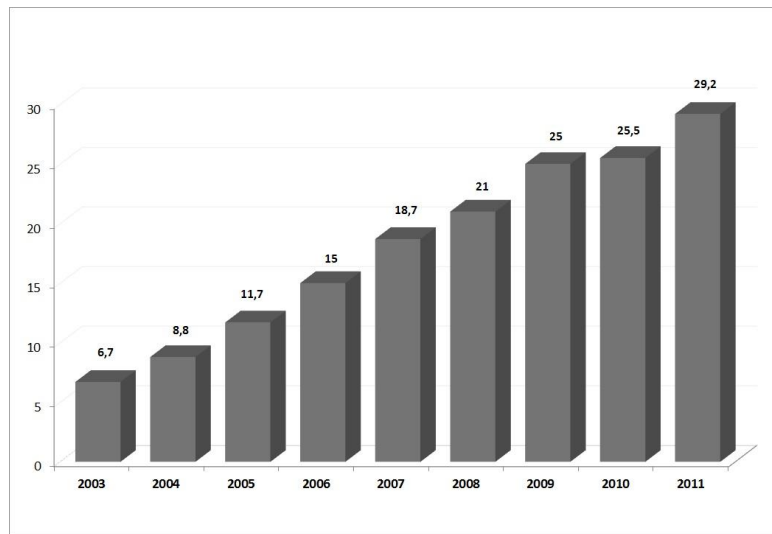
Türkiye’ye en yüksek doğrudan yabancı yatırım girişi, AB, Kuzey Amerika ve Körfez ülkelerinden gerçekleşmiştir.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Avrupa	6.652	14.574	12.974	11.367	5.234	4.920	12.369
Avrupa Birliği	5.006	14.489	12.601	11.076	4.928	4.719	11.282
EFTA ülkeleri	41	75	262	202	281	196	324
Diğer Avrupa ülkeleri	1.605	10	111	89	25	5	763
Afrika	3	21	5	82	2	0	0
Kuzey Afrika	3	12	0	82	1	0	0
Diğer Afrika ülkeleri	0	9	5	0	1	0	0
Amerika	122	1.002	4.717	951	331	385	1.484
Kuzey Amerika	114	969	4.223	891	312	378	1.423
Orta Amerika	8	32	27	8	12	0	56
Güney Amerika	0	1	467	52	7	7	5
Asya	1.756	1.927	1.405	2.345	673	928	2.027
Yakın ve Orta Doğu ülkeleri	1.678	1.910	608	2.184	361	473	1.522
Körfez Arap ülkeleri	1.675	1.783	311	1.963	209	388	205
Diğer Yakın ve Orta Doğu ülkeleri	2	3	196	96	78	45	1.313
Diğer Asya ülkeleri	78	17	797	161	312	455	505
Okyanusya ve kutup bölgeleri	1	108	26	2	12	5	7
Sınıflandırılmamış	1	7	10	0	0	0	0
Toplam	8.535	17.639	19.137	14.747	6.252	6.238	15.887

Kaynak: Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası

Yabancı Sermayeli Şirket Sayısı

2011 yılı sonu itibarıyla Türkiye’de yaklaşık 30.000 yabancı sermayeli şirket faaliyet göstermektedir.

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

2.12. YATIRIM MEVZUATI

Türkiye'nin yatırım mevzuatı, uluslararası standartlara uygunluğu ve sadeliğinin yanında tüm yatırımcılara eşit muamele sunmaktadır. Mevcut kanunda yakın zamanda yapılan değişiklikler, Türkiye'nin yatırım ortamının daha da ileriye gitmesine yardımcı olmaktadır.

1. Doğrudan Yabancı Yatırım İçin Yasal Çerçeve

Doğrudan Yabancı Yatırım (DYY) Kanunu'nun amacı:

- Ülkeye doğrudan yabancı yatırımları teşvik etmek
- Yabancı yatırımcıların haklarını korumak
- Yatırımcıları ve yatırımları uluslararası standartlar düzeyine getirmek
- Doğrudan yabancı yatırımlar için onaya dayalı bir sistem yerine tebligata dayalı bir sistem kurmak
- Tesis edilen politikalar ve prosedürler vasıtasıyla doğrudan yabancı yatırımların hacmini artırmaktır.

Doğrudan Yabancı Yatırım Kanunu, yabancı yatırımcılar ve doğrudan yabancı yatırımların bir tanımını yapmaktadır. Ayrıca bu kanun; yatırım yapma özgürlüğü, ulusal muamele, kamulaştırma ve ulusallaştırma, transferler, gayrimenkule erişim, ihtilafların halli, nakit dışı sermayenin değerlendirilmesi, yabancı ülke vatandaşlarının istihdamı ve irtibat büroları gibi doğrudan yabancı yatırımların önemli ilkelerini de açıklamaktadır.

Doğrudan Yabancı Yatırım Kanunu'nun uygulanmasına yönelik düzenlemede:

- DYY Kanunu içinde yer verilen konulara ilişkin prosedür ve ilkeler belirtilmiştir.

Yeni DYY Kanunu'nun yabancılar için verilen çalışma izinleri konusundaki hedefi:

- Yabancılar tarafından yürütülen işleri düzenlemek
- Yabancılar için verilen çalışma izinleri hakkındaki kurallara ilişkin hüküm ve şartları belirlemektir.

2. Çift Taraflı Anlaşmalar

2. a. Yatırımların Teşvik Edilmesi ve Korunmasına Yönelik Çift Taraflı Anlaşmalar

Yatırımların teşvik edilmesi ve korunmasına yönelik çift taraflı anlaşmalar, 1962 yılından bu yana, karşılıklı yatırım ilişkilerini geliştirme potansiyeline sahip ülkelerle imzalanmaktadır. Karşılıklı yatırım anlaşmalarının temel amacı, söz konusu ülkelerin sınırları dâhilindeki yatırımcılar ve yatırımlara yönelik muamele standartlarını belirleyerek akit taraflar arasında ekonomik iş birliği için olumlu bir ortam oluşturmaktır. Bu anlaşmalar, akit taraflar arasındaki sermaye akışını artırarak istikrarlı bir yatırım ortamı sağlamayı amaçlamaktadır. Ayrıca, uluslararası tahkimde hükme sahip bu anlaşmalar, yatırımcılar ve ev sahibi ülke arasında doğabilecek anlaşmazlıkların en etkin biçimde çözülmesine ilişkin yolları ortaya koymaktadır. Türkiye **72 ülke** ile Çift Taraflı Yatırım Anlaşması imzalamıştır.

72 ülke

ABD, Afganistan, Almanya, Arjantin, Arnavutluk, Avustralya, Avusturya, Azerbaycan, Bangladeş, Belçika, Beyaz Rusya, Bosna Hersek, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Çin, Danimarka, Endonezya, Estonya, Etiyopya, Fas, Filipinler, Finlandiya, Fransa, Güney Kore, Gürcistan, Hırvatistan, Hindistan, Hollanda, İngiltere, İran, İspanya, İsrail, İsveç, İsviçre, İtalya, Japonya, Katar, Kazakistan, Kırgızistan, Kuveyt, Küba, Letonya, Litvanya, Lübnan, Lüksemburg, Macaristan, Makedonya, Malezya, Malta, Mısır, Moğolistan, Moldova, Özbekistan, Pakistan, Polonya, Portekiz, Romanya, Rusya Federasyonu, Sırbistan, Singapur, Slovakya, Slovenya, Suriye, Suudi Arabistan, Tacikistan, Tayland, Tunus, Türkmenistan, Ukrayna, Umman, Ürdün, Yunanistan.

2. b. Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi İçin Anlaşmalar

Türkiye **75 ülke** ile, herhangi iki ülkeden birinde ödenmiş olan bir verginin, diğerinde ödenmesi gereken vergiden düşülmesine ve bu yolla çifte vergilendirmenin önlenmesine olanak tanıyan Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşmaları (ÇVÖA) imzalamış bulunmaktadır.

75 ülke

ABD, Almanya, Arnavutluk, Avusturya, Azerbaycan, Bahreyn, Bangladeş, Belçika, Beyaz Rusya, Birleşik Arap Emirlikleri, Bosna Hersek, Bulgaristan, Cezayir, Çek Cumhuriyeti, Çin, Danimarka, Endonezya, Estonya, Etiyopya, Fas, Finlandiya, Fransa, Güney Afrika, Güney Kore, Gürcistan, Hırvatistan, Hindistan, Hollanda, İngiltere, İran, İrlanda, İspanya, İsrail, İsveç, İtalya, Japonya, Karadağ, Katar, Kazakistan, Kırgızistan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Kuveyt, Letonya, Litvanya, Lübnan, Lüksemburg, Macaristan, Makedonya, Malezya, Mısır, Moğolistan, Moldova, Norveç, Özbekistan, Pakistan, Polonya, Portekiz, Romanya, Rusya Federasyonu, Sırbistan, Singapur, Slovakya, Slovenya, Sudan, Suriye, Suudi Arabistan, Tacikistan, Tayland, Tunus, Türkmenistan, Ukrayna, Umman, Ürdün, Yemen, Yunanistan

Türkiye, bu anlaşmaya taraf olan ülkelere yenilerini ekleyerek Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşmalarının kapsama alanını genişletmek yolundaki çabalarını sürdürmektedir.

2. c. Sosyal Güvenlik Anlaşmaları

Türkiye **22 ülke** ile Sosyal Güvenlik Anlaşmaları imzalamış olup, bu anlaşmalar kendi ülkeleri dışında çalışanların ülkeler arasındaki hareketini kolaylaştırmaktadır. Bu ülkelerin sayısı, DYY kaynağı olan ülkelerin genişleyen yelpazesine paralel olarak artacaktır.

22 ülke

Almanya, Arnavutluk, Avusturya, Azerbaycan, Belçika, Bosna Hersek, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Fransa, Gürcistan, Hollanda, İngiltere, İsveç, İsviçre, Kanada ve Kebek eyaleti, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Libya, Lüksemburg, Makedonya, Norveç, Romanya

3. Gümrük Birliği ve Serbest Ticaret Anlaşmaları

Türkiye ve Avrupa Birliği arasındaki Gümrük Birliği Anlaşması 1996 yılından bu yana yürürlüktedir. Bu anlaşma, Türkiye ve AB ülkeleri arasında herhangi bir gümrük kısıtlaması olmaksızın ticaret yapılmasına olanak tanımaktadır. AB ile Türkiye arasındaki Gümrük Birliği, Türkiye'nin AB tam üyeliğine giden yolda atılmış bir adımdır.

Türkiye'nin şimdiye kadar **20 ülke** ile imzalamış olduğu Serbest Ticaret Anlaşmaları, ülkelerin aralarında ticareti yapılan birçok mal ve hizmete yönelik tarife, kota ve tercihlerin ortadan kaldırılmasına izin verdiği serbest bir ticaret alanı oluşturmaktadır. Bu çerçeveden bakıldığında, düşük maliyetli ulaşımın yanı sıra, görece düşük maliyetli ancak iyi eğitilmiş bir iş gücünün de sağladığı avantajla birlikte, birçok küresel şirketin sadece AB ve hızla büyüyen Türkiye pazarı için değil, Orta Doğu, Karadeniz ve Kuzey Afrika için de neden Türkiye'yi ikinci bir tedarik merkezi ve üretim üssü olarak kullandıkları anlaşılmaktadır.

20 ülke

Arnavutluk, Bosna Hersek, İzlanda, Norveç, İsviçre, Lihtenştayn, Lübnan, Fas, Filistin Yönetimi, Gürcistan, Hırvatistan, İsrail, Karadağ, Makedonya, Mısır, Sırbistan, Suriye, Şili, Tunus, Ürdün.

3. YATIRIM SÜREÇ SİHİRBAZI (TURİZM)

1. Türkiye'de Şirket Kurmak

Yabancı Sermayeli Bir Şirketin Kurulması

Türkiye'de yabancı yatırımcılara yönelik uygulamalar ayrımcılık yapmama ve eşit muamele ilkelerine dayandığından yerli yatırımcılar için geçerli olan hak ve sorumluluklar yabancı yatırımcılar için de geçerlidir. Kurulan bir yabancı şirketin sermayesinde ya da yönetiminde Türk payı olması zorunluluğunu getiren herhangi bir kural bulunmamaktadır. Bir başka deyişle, bir şirket % 100 yabancı sermaye ile kurulabilir. Hemen hemen tüm sektörler yabancı sermayeye açıktır.

“Tarama sistemi”nden “izleme sistemi”ne geçilmesinin yanı sıra, hem yerli hem de yabancı yatırımcıların şirket kurmalarına ilişkin gereksiz işlemlerin ortadan kaldırılması sayesinde yabancı yatırımcılar açısından şirket kurma işlemleri önemli ölçüde kolaylaştırılmıştır.

Kayıt Gereksinimleri:

Dünya Bankası'nın “Doing Business 2011” (İş Yapma Kolaylığı 2011) adlı raporunda Türkiye'de bir işletme kurulmasına ilişkin işlem ve gereksinimlerin tamamı özetlenmiştir.

Örnek: Standart Bir Şirket için

Yasal Şirket Türü: Limited Şirket

Şehir: İstanbul

Kayıt Gereksinimleri

No:	İşlem	Tamamlanma süresi	Tamamlanma maliyeti
1	Ana sözleşme, müdürlerin imza beyannameleri, her müdürün nüfus cüzdanı veya pasaport suretleri ile ticari defterlerini düzenleyip notere tasdikletiniz.	1 gün	Ana sözleşme (900,00 TL) İmza beyannamesi (100,00 TL)
2	Sermayenin belirli bir yüzdesini T. C. Rekabet Kurumu'nun hesabına yatırınız.	1 gün	Sermayenin % 0,04'ü
3	Başlangıç sermayesini bir bankaya yatırınız ve ödenmiş sermaye belgesini alınız.	1 gün	Ücretsizdir
4	Kuruluş bildirim formunu, taahhüt mektubunu ve Oda kayıt beyannamesini Ticaret Sicil Memurluğu'na gönderiniz.	2 gün	Ticaret Odası ön kayıt ücreti (150 TL) + Ticari kayıt da dâhil olmak üzere birinci müdürün imzası (555 TL) + Diğer müdürlerin her birinin imzası için (198,85 TL) + Yayınlanan her sözcük için (0,23 TL) + Ticaret Sicili Gazetesi ücreti (1,50 TL) + Kuruluş duyurusu ücreti (38 TL)
5*	Yasal defterlerinizi noter aracılığıyla tasdikletiniz.	1 gün (önceki işlemle aynı anda gerçekleştirilir)	Yevmiye defteri - 200 sayfa (51,00 TL) Defter-i kebir - 100 sayfa (38,00 TL) Kaza-i içtihatlar kitabı - 100 sayfa (42,50 TL) Envanter defteri - 40 sayfa (42,50 TL)
6	Vergi Dairesi ile birlikte, Ticaret Sicil Dairesi'nin tebliğini takip ediniz.	1 gün	Ücretsizdir

*1,00 ABD doları = 1,55328TL (2011 Mayıs ayı itibarıyla)

İşlem 1. Ana sözleşme, müdürlerin imza beyannameleri, her müdürün nüfus cüzdanı veya pasaport suretleri ile ticari defterleri düzenleyip notere tasdikletiniz.

Tamamlanma süresi	1 gün
Tamamlanma maliyeti	1.000 TL
Açıklama	Aşağıdaki belgelerin sağlanması gerekmektedir: • Noter tasdikli ana sözleşme (biri asıl olmak üzere üç nüsha) • Noter tasdikli imza beyannameleri (iki nüsha) • Şirket müdürlerinin noter tasdikli nüfus cüzdanı suretleri (iki nüsha) Damga Vergisi Kanunu'nda yapılan değişiklikler uyarınca (1 Ocak 2004 tarihi itibarıyla yürürlüktedir) kuruluş belgeleri için damga vergisi alınmamaktadır. Ana sözleşmenin düzenlenmesine ilişkin belge ücretleri notere ödenecektir. Kuruluş belgelerinin noter tarafından tasdiklenmesi ile ilgili güncellenmiş ücret cetveli şöyledir: • Ana sözleşme (üç nüsha, her 10 sayfa): 900 TL (tahmini ücret) • Şirket müdürlerinin imza beyannameleri (her birinde beş adet imza bulunan iki nüsha): 100 TL (tahmini ücret)

İşlem 2.Sermayenin belirli bir yüzdesini T.C. Rekabet Kurumu'nun hesabına yatırınız.

Tamamlanma süresi	1 gün
Tamamlanma maliyeti	50 TL
Açıklama	Ticaret Sicil Dairesi'ne kayıt yaptırmak isteyen şirket kurucularının Ziraat Bankası'ndan banka dekontunun aslını almaları gerekmektedir. Alınan dekont, şirket sermayesinin % 0,04'ünün T.C. Rekabet Kurumu'nun Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası'ndaki (TCMB) veya bir devlet bankasındaki hesabına yatırıldığını gösterir.

İşlem 3. Başlangıç sermayesini bir bankaya yatırınız ve ödenmiş sermaye belgesini alınız.

Tamamlanma süresi	1 gün
Tamamlanma maliyeti	Ücretsizdir
Açıklama	Şirket sermayesinin tamamının peşin olarak ödenmemesi durumunda, şirket sermayesi kayıt yaptırılmasını takip eden 3 ay içinde ödenebilir. Diğer bir seçeneğe göre; sermayenin % 25'i şirketin kaydının yapıldığı tarih itibarıyla 3 ay içinde hesaba yatırılabilir ve taahhüt edilen sermayenin bakiyesi şirketin kurulduğu tarih itibarıyla 3 yıl içinde ödenmelidir.

İşlem 4. Kuruluş bildirim formunu, taahhüt mektubunu ve Oda kayıt beyannamesini Ticaret Sicil Memurluğu'na gönderiniz.

Tamamlanma süresi	2 gün
Tamamlanma maliyeti	942 TL
Şirket kurucuları, kuruluş bildirim formunu, taahhüt mektubunu ve Oda kayıt beyannamesini Ticaret Sicil Memurluğu'na göndermelidir. Ancak, sınırlı sorumlu bir şirketin kurulması mahkemeye başvurulmasını gerektirmez. Bu nedenle, aşağıdaki belgeleri sağlayan şirket kurucuları kayıt sürecini başlatabilirler:	• Türk vatandaşı olmayan her bir hissedar için, ilgili hissedarın Türkiye Cumhuriyeti noteri tarafından tasdiklenmiş olan bir adet pasaport sureti • Türk vatandaşı olan her bir hissedar veya böyle bir hissedarın Türk vatandaşı olan temsilcisi için, iki adet noter tasdikli nüfus cüzdanı sureti • Kuruluş bildirim formunun üç nüshası • Noter tasdikli ana sözleşmenin üç nüshası • T. C. Rekabet Kurumu hesabına ilişkin olarak banka tarafından sağlanan teminat makbuzu (şirket sermayesinin % 0,04'ü) • Yetkili şirket temsilcileri tarafından imzalanan bir taahhütname • Sınırlı sorumlu şirketin kurucularını temsil etme yetkisi olan her kişi için, iki adet imza kopyası Ticaret Sicil Dairesi, Vergi Dairesi'ne ve İlçe İstihdam Bürosu'na söz konusu şirketin kuruluş bilgisini iletir. Ticaret Sicil Dairesi, ilgili şirketin kurulduğuna ilişkin bilginin kuruluşun gerçekleştiği tarih itibarıyla yaklaşık on gün içinde Ticaret Sicili Gazetesi'nde duyurulmasını sağlar. Ticaret Sicil Dairesi'nin yerel vergi dairesine söz konusu şirketin kuruluş bilgisini iletmesinin ardından yerel vergi dairesinden bir vergi levhası alınmalıdır. Ticaret Sicil Dairesi ayrıca, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı'nı da şirketin kuruluşuna ilişkin olarak bilgilendirir. İlgili Sosyal Güvenlik Dairesi'nden bir sosyal güvenlik numarası alınmalı ve şirket çalışanları bu daireye kayıt yaptırmalıdır. Sınırlı sorumlu şirketlerin kayıt ücretleri 555 TL'ye yükselmiştir: • Yayın veya ilan ücreti: Sözcük başına 0,23 TL • Kuruluş bildirimi: 38 TL • Ticaret Sicili Gazetesi ücreti: 1,50 TL • Yayın: 90–460 TL • Müdürlerin imzalarına ilişkin kayıt ücreti - İlk müdürün imzası: 250 TL - Diğer müdürlerin her birinin imzası: 198,85 TL

İşlem 5. Yasal defterlerinizi noter aracılığıyla tasdikletiniz.

Tamamlanma süresi	1 gün
Tamamlanma maliyeti	174 TL
Açıklama	Şirket kurucularının, şirketi Ticaret Sicil Dairesi'ne kaydettirdikleri gün yasal defterleri tasdikletmeleri gerekmektedir. Noterin, ticari defter tasdikini Vergi Dairesi'ne bildirmesi gerekmektedir. Yasal defterlerin tasdiklenmesine ilişkin ücret tablosu: • 100 sayfaya kadar tasdikleme: 45 TL • 200 sayfaya kadar tasdikleme: 56 TL

İşlem 6. Vergi Dairesi ile birlikte, Ticaret Sicil Dairesi'nin tebliğini takip ediniz.

Tamamlanma süresi	1 gün
Tamamlanma maliyeti	Ücretsizdir
Açıklama	Ticaret Sicil Dairesi, Vergi Dairesi'ne ve Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı'na şirketin kuruluşuna ilişkin bir tebliğ gönderir. Uygulamada, kayıt sürecini hızlandırmak üzere şirket temsilcileri tebliğin alınıp alınmadığını takip eder. Bir vergi memuru bir tespit raporu hazırlamak üzere şirketin genel merkezine gelir. Tespit raporunda en az bir yetkilinin imzası bulunmalıdır. 4884 No.lu Türk Ticaret Kanunu, Vergi Usul Kanunu, Damga Vergisi Kanunu, İş Kanunu ve Sosyal Sigortalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'a göre, Ticaret Sicil Memurları vergi numarası bildirimi içeren şirket kuruluşu formunu Vergi Dairesi'ne iletir.

2. Ruhsat Alımı

Arazinin imar durumunun tespiti

Turizm yatırımının yapılacağı yerlerin tercihi hususunda yatırımcının çeşitli imkânları bulunmaktadır. Yatırımcı hâlihazırda sahibi olduğu bir taşınmazı ya da satın alacağı bir taşınmazı yatırım yapmak amacıyla kullanabilir. Ayrıca, yatırımcı Kamu Taşınmazlarının Turizm Yatırımlarına Tahsisi Hakkında Yönetmelik uyarınca tahsis imkânından faydalanarak Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri ve Turizm Merkezleri içindeki kamu arazilerinin dışındaki Hazineye ait arazilerin ve yine bunların dışındaki orman arazilerinin tahsisini, yönetmelik ile

öngörülen şartlar çerçevesinde talep edebilir.

Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgelerine yönelik imar planları Kültür ve Turizm Bakanlığınca yapılır/yaptırılır ve onaylanır. Bu planlar ile oluşan parseller, tahsis sözleşmesi ile yatırımcılara süreli olarak tahsis edilir ve lehine bağımsız ve sürekli nitelikli üst hakkı tesis edilebilir. Kamuya ait arazilerin tahsis edilmesi usulleri ise, Kamu Taşınmazlarının Turizm Yatırımlarına Tahsisi Hakkında Yönetmelik ile düzenlenmiş olup, burada öngörülen ilan ve ön izin sürelerine tabidir.

Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri ile Turizm Merkezlerindeki taşınmaz malların iktisabı, 442 sayılı Köy Kanunu ile ve 2644 sayılı Tapu Kanununda yer alan yabancı uyruklularla ilgili tehditlerden Bakanlar Kurulu kararı ile istisna edilebilir.

İmar planı belediye ve belediye sınırları dışında İl Bayındırlık ve İskân Müdürlüklerinden talep edilir. Ancak bu plan turizm alanlarına ayrılmamış bir arazide yer alıyor ise buralarda turistik yatırım yapılamaz. Bu durumda, turizm yatırımını sağlayacak uygun imar planının yapılması şarttır.

Bunun için belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde belediyeden, belediyeler dışında İl Bayındırlık ve İskân Müdürlüklerinden veya İller Bankası Harita Dairesi Başkanlığından arazinin 1/1000 ölçekli haritasının hâlihazırda olup olmadığı tahkik edilir. Söz konusu harita mevcut değilse yaptırılır ve aynı makamlara onaylattırılır.

Turizme ayrılmış bölgelerde yer almayan alanlar ile ilgili imar planının yaptırılması ise ayrı bir prosedür teşkil etmektedir.

Bunların haricinde, Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri İle Turizm Merkezlerinde kamu arazilerinin tahsisi, bu alanların dışında kalan kamu arazilerinin tahsisi ve bu arazilerin dışındaki orman arazilerinin tahsisi talep edilebilmektedir. Bu noktada da işlemler, Turizm Teşvik Kanunu ve Kamu Taşınmazlarının Turizm Yatırımlarına Tahsisi Hakkında Yönetmeliğe tabidir.

Başvurulacak merciler

İlgili ilin belediyesi, ilgili ilin Bayındırlık ve İskân Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Bakanlığı

Arazinin imar planının yaptırılması

Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri ve Turizm Merkezlerinde mülkiyet hakkı sahibi olunan bir taşınmaz söz konusu ise, turizme ayrılmış bölgelerde arazi imar planlarının yaptırılması Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri ve Turizm Merkezlerinde İmar Planlarının Hazırlanması ve Onaylanmasına İlişkin Yönetmelik uyarınca, yönetmelikte tanımlanan her ölçekte planlar gerektiğinde ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri de alınarak Bakanlıkça yapılır/yaptırılır ve re'sen onaylanır; kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler de gerekçeleri ile birlikte bu yönetmelikte tanımlanan her ölçekte plan veya plan değişikliği Bakanlığa teklif edebilir. Bakanlık ise ön uygunluk kararı verebilir, reddedebilir veya planlama sınırını değiştirebilir.

Bu alanların haricindeki yerlerde mülkiyet hakkı sahibi olunan bir taşınmaz söz konusu ise, tabi olduğu yürürlükteki diğer mevzuata göre işlem yürütülmesi gerekmektedir. Başvurulacak merciler;

İlgili ilin belediyesi,

İlgili ilin Bayındırlık ve İskân Müdürlüğü,

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Turizm yatırım belgesi

Gerekli belgeler

Başvuru dilekçesi

Yatırımın yeri, tür ve sınıfı, kapasitesi, finansmanı ve pazarlaması gibi bilgileri içeren rapor

Ticaret sicili gazetesi

İmza sirküleri

Fikir projesi

Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurul Kararı

Referans kişi veya kuruluş yazısı

Sağlık Bakanlığı yazısı

İsim tescil belgesi

Başvurulacak merciler

Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü Kontrolörler Kurulu Başkanlığı

Turizm işletme ruhsatı

Gerekli belgeler

Başvuru dilekçesi

İşyeri açma ve çalışma ruhsatı

Vergi levhası

Başvurulacak merciler;

Kültür ve Turizm Bakanlığı

KUTO

Kuşadası Ticaret Odası
Chamber of Commerce

KUTO Araştırma Yayınları
Süleyman Demirel Bulvarı No:31
09400 Kuşadası / AYDIN
Tel: 0 256 612 57 63 Fax: 0 256 614 53 93
e-mail: info@kuto.org.tr
<http://www.kuto.org.tr>
<http://www.isrehberim.org>
<http://www.kusadasiguvercin.com.tr>